Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat | פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפארטייאישע פאָליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 160/1455 | Łódź, Wtorek, 10 lipca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״ב תמוז תרפ״ח | Nr. 160/1455

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

שוידערליכער קינדער=מארד אין לאדז.

יודישע וואהנזיניגע מוטער האט געשאכטען איהר האַלב-יעהריג קינד, עס אויך אויפגעהאנגען און איינגעפאַקט אין שמוציגע וועש. — די משוגע'נע מערדערין רייקענט איצט איהר טאַט.

גרויזאמע פאסירונג אויף נייע ציגעל-גאס 24.

(ז.) די איינוואוינער פון הויז נאָוואָ-ציגעל ניאַנאַ 24 זענען נעכטען ארום 7 אַ זייגער פאר־נאכט דערשיטערט געוואָרען פון אַ מורא'דיגע שראַנעדיע, וואָס עס האָט זיך דאָרט אָפּגעשפּילט.

די אָרטיגע איינוואוינערין, די 36-יעהריגע פרוי שוסטקאַ, האָט מיט איהרע אייגענע הענד דערשטיקט, גע'שחט'ען און אויפגעהאָנגען איהר אייגען קינד, אַ מיידעל'ע פון 5 חדשים.

אונזער מיטאַרבייטער, וועלכער איז באַלד אַוועק אויפ'ן אָרט פון דעם שרעקליכען געשעהע־ניש, דערוואוסט זיך פאָלגענדע פּרטים:

די פערברעכערישע מוטער.

פרוי שוסטקאַ וואוינט דאָרט צוויי יאָהר, דורך דער צייט האָט זי נישט אַרויסגעוויזען קיין שום סמנים פון משוגעת, אָדער נערוועזיטעט, מיט די שכנים האָט זי זיך זעהר גוט פערטראָגען, אַזוי, אַז אַלע האָבען איהר זעהר גערן געהאַט און געקומען צו איהר כאַפּען אַ שמועס'ל אין פרייע מינוטען.

איהר מאַן האָט אַ וואורשטען-געוועלבעל פון וועלכען ער ציהט חיונה און אין וועלכען די פרוי פלעגט כמעט דעם גאַנצען טאָג אַרבייטען, אַ דאַנק, וואָס מענשען האָבען אין דעם געוועל־בעל גערן געקויפט, ווייל פרוי שוסטקאַ פלעגט מען האַלטען פאַר אַ קלוגע און לעבענס-לוסטיגע פרוי און אַ דאַנק דעם האָט זי זיך ערוואָרבען די אַלגעמיינע סימפּאַטיע פון די קונים.

מיט 5 חדשים צוריק האָט זי געהאַט אַ קינד, אַ מיידעלע, דאָס קינד האָט זי זעהר לייכט געהאַט און מחמת דעם, וואָס זי האָט עס געהאַלטען פאַר'ן יונגסטען קינד שוין, האָט זי עס שטאַרק ליב גע־האַט, אַזוי, אַז זי איז דאַדורך גאַנץ ווייניג אַריינ־געקומען די לעצטע צייט אין געוועלב אַריין נאָך שבועות

האט פרוי שיסטקאַ אנגעהויבען ארויסווייזען סימנים פון נערוועזיטעט,

וואָס האָט דעם מאַן שרעקליך בעאומרוהיגט און אָנגעהויבען זיך מיט איהר צו דאָקטאָרען.

אין תחלת האָבען די דאָקטוירים איהר קראַנק־הייט נישט גענומען פאַר ערנסט און אַלס פערזי־כערט, אַז זי וועט זיך אין דער נאָהענטסטער צייט בערוהיגען.

אַזוי אָבער, ווי אָנשטאָט דער בערוהיגונג איז איהר וואָס אַמאָל ערגער געוואָרען, האָבען די דאָקטוירים איהר געהייסען אָפּשטעלען דאָס קינד פון דער ברוסט און עס קאָרמען מיט'ן פלעשעל, אַדאַנק וואָס דער פאָטער פונ'ם קינד ה' ש. איז געוועזען געצוואונגען צוצונעהמען אַ משרת, ווי אויך זיינס אַ שוועסטער אין געוועלב אַריין.

ה' טש. האָט זיך געסטאַרעט די פרוי אָבצוגע־בען אין שפּיטאָל פאַר גייסטיג-קראַנקע נאָר מ'האָט פון איהם פערלאַנגט אַזאַ סומע, וועלכע ער איז באין אופן נישט אימשטאַנד געוועזען צו געבען.

די לעצטע 3 וואָכען האָט זיך געדוכט, אַז אין פרוי טש.'ס געזונד-צושטאַנד איז אַריינגעטרע־טען אַ פערבעסערונג; זי האָט זיך ווידער גענומען צו דער ווירטשאַפט, געקומען אין געוועלב, גע־שפּילט זיך מיט'ן קינד, וועלכעס האָט דורך דער צייט זיך געהאַט זעהר שעהן ענטוויקעלט אַזוי, אַז אַלע שכנים האָבען איהר שוין גערעכענט פאַר אַ פולשטענדיג נאָרמאַלען מענש און זיי האָבען איהר ווייטער אָנגעהויבען בעזוכען און פערברענגען מיט איהר ווי אַ מאָל.

פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג אָבער, האָט פרוי טש. וועלכע איז אנב

מיט 12 יאָהר צוריק אויך געוועזען משוגע.

ווידער אָנגעהויבען אַרויסווייזען סמנים פון משוגעת, דערמיט, וואָס זי האָט זיך אָנגעהויבען טשעפּען צום משרת פרל. מ. סקורניצקאַ, וועלכע נישט קע־נענדיג לענגער אויסהאַלטען, איז ענטלאָפען.

פרל. סקורניצקאַ איז אָבער געווען שטאַרק צוגעבונדען צום קינד און איז געקומען אַלע טאָג אַ קוק געבען דערצו.

נעכטען איז פרוי טש. אויפגעשטאַנען באַלד אינדערפריה, גענומען זיך צו דער ווירטשאַפט און שפּעטער אַרויסגעגאַנגען אין געוועלב, וואו זי האָט צוגעקליבען און געבראַכט אַלעס אין אָרדנונג.

דער מאַן האָט איהר נעבעטען צוריק אַריינגעהען אין דער וואוינונג, (די וואוינונג געפינט זיך אויפ'ן הויף און שליסט זיך נישט מיט'ן געוועלב) און טש. האָט מורא געהאַט פאַר אַ גנבה.

פרוי ש. האָט נישט געוואָלט אַרויסגעהען פון געוועלב, ענטפערנדיג:

— ווענען מיר קען מען אַלעס צוגנב'ענען,

איך וועל סיי=ווי היינט פאהרען נאך פאַלעסטינע!

סוף כל סוף איז פרוי טש. אַריין אין דער וואוינונג, וואו זי האָט אָפּגעקאָכט מיטאָג.

נאָכמיטאָג איז דער מאַן ווידער אַרויס אין געוועלב און פרוי כש. איז געבליבען אין שטוב, וואו זי האָט זיך געזאָלט אַביסעל צו לעגען.

אַרום 6 אַ זייגער, ווען דאָס דינסטמיידעל פרל. סקורניצקאַ איז ווי אַלע טאָג געקומען אַ קוק־טון צום קינד, האָט זי געטראָפען די טיר פער־שלאָסען. זי האָט דערום אָנגעקלאַפּט און אויף דעם קלאַפּען האָט איהר פרוי טש. געענטפערט:

— געה, ברעך הענד און פיס!

פרל. ס. איז דאַן צו צום פענסטער, וואו זי האָט געזעהען, אַז אויף דער טיר הענגט עפּיס איינגעוויקעלט אין אַ האַנטוך, וואָס עס איז איהר פאָרגעקומען פערדעכטיג. זי איז דערום אַרויס פון געוועלב און בעהייסען דער אָנגעשטעלטער, פרוי ש.'ס שוועגערין אַריינגעהען אין שטוב.

אַריינקומענדיג אין שטוב האָט דאָס מיידעל זיך אַרומגעקוקט און נישט זעהענדיג דאָס קינד און בעמערקענדיג בלוט-פלעקען אויף איהר שווע־גערינס פאַרטוך, ווי אויך אויף די דילען, האָט זי געמאַכט אַ געוואַלד, אויף וואָס ער איז אָנגעקו־מען דער מאַן און שכן גאָלדבערג און זוכענדיג,

האבען זיי געפונען דאס קינד איינגע=פאקט אין א קויבער צווישען שמו=ציגע וועש.

משה אהרן שוסטקי האָט געמאַכט אַ געוואַלד. מ'האָט אַלאַרמירט די פּאָגאָטאָוויע. דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז

דאס קינד איז צוערשט דערשטיקט געווארען, דערנאך אדורכגעשניטען דעם האלז מיט א מעסער און צום סוף אויפגעהאנגען געווארען.

דאָס קליינע אונשולדיגע נפש'ל, איז שוין גע־וועזען טויט.

די וואהנזיניגע פרוי האָט נאָכ'ן אָפּטון איהר שרעקליכע טאַט אויסערליך געוועזען זעהר רוהיג. זי האָט נישט געמאַכט אויף די שרעקליכע געשרייען און ילולות און האָט זיך געוואַשען די הענד פון בלוט און געפּרובט אָפּוואַשען די בלוט-פלעקען פון קלייד. אויף דער פראַגע פאַרוואָס זי האָט געשאָכ־טען איהר אייגען קינד, האָט זי געענטפערט:

— דאָס איז מיין קינד און איך האָב אַזוי געוואָלט!

דאָס קינד איז גע'שחט'ען געוואָרען מיט אַ געוועהנליך קוכען-מעסער און האָט בעקומען אַ וואונד פון 3 פינגער די טיף. נאָכהער האָט די אומגליקליכע, וואַהנזיניגע מוטער אויפגעהאָנגען דאָס נפש'ל אויף דער גאַרטעל פון איהר סוועטער. שפּעטער ערשט האָט זי דאָס קינד אַראָפּגענומען פון דער פעטליע און עס איינגעוויקעלט אין שמו־ציגע וועש און אַריינגעוואָרפען אין קאַרב.

דעם קאָרב האָט זי אָבער נישט אַוועקגע־שטעלט אין שטוב, נאָר אַרויסגעטראָגען אין הויז און אַהונטערגעשטעלט הינטער די טרעפּ.

אויפ'ן אָרט פון שרעקליכען פאַרפאַל זענען אָנגעקומען די פאָרשטעהער פון דער אויספאָרשונגס-פאָליציי, אויספאָרשונגס-ריכטער, פאָליציי-קאָמיסאַר-יאַט א. א. וו.

ביי דער ערשטער אויספאָרשונג האָט, זעהט אויס, די אומגליקליכע פרוי זיך בעזינען, וואָס זי האָט דאָ געטון און האָט אָנגעהויבען אַנ־דערש צו טענה'ן.

וואָס עס דערצעהלט די וואַהנזיניגע פערברעכערישע מוטער.

זי האָט דערצעהלט דעם קאָמיסאַר, אַז זי איז אַבסאָלוט אונשולדיג, זי ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען. די טאַט איז גאָר בעגאַנגען די שוועסטער פון איהר מאַן און דער מאַן.

פערשטענדליך, אַז דאָס האָט פון דער פרוי אַרויסגערעדט איהר משוגעת.

ביז שפּעט אין אָוועגד האָט זיך די פאָליציי־אישע מאַכט נישט געהאַט דעצידירט, וואָס צו טון מיט דער אומגליקליכער מערדערין פון איהר איי־גען קינד.

אויפ'ן אָרט פון טראַגישען געשעהעניש האָ־בען זיך נעכטען געזאַמעלט גרויסע מאַסען מענשען אויף וועלכע דאָס גרויזאַמע פערברעכען האָט גע־מאַכט אַ שרעקליכען איינדרוק.

די פרוי ריקל שוסטקאַ האָט נאָך 4 קינדער, דאָס עלטסטע איז אַלט איצט 12 יאָהר.

חברים

8-ור ג. מעטאַל=מייסטער!!!

היינט, דינסטאַג, דעם 10-טען יולי, פּינקטליך 6 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע פּאָלודניאָוואַ 4 די

גרינדונגס=פערזאמלונג

פון יודישען מעטאַל-מייסטער-צעך

אויף וועלכער עס וועט אויך אָנוועזענד זיין אַ פאָרשטעהער פון לאָדזער סטאַראָסטוואָ.

עס ליגט אין אייער אינטערעס, אַז די פערזאַמלונג זאָל פאָרקומען ביי אַ גרויסער צאָהל מיטגלידער.

קומט אונבעדינגט פּינקטליך.

מיט דרך-ארץ די פערוואַלטונג.

Dr. RÓŻANER

Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 24-96

בעקאַנטמאַכונג.

קאַנצערטען — קאָן מען הערען נאָר אין — „באַר וואַרשאַווסקי"

שבת און אָוועגד וועט מען הערען: קאַרוזאַ, קאַסטאַ, מילאַנאַ, קיעפּוראַ און קרייזלער אויך די שענסטע אָרקעסטערס און סאָלאָ-פידעל.

זונטאָג- יאַסעלע ראָזענבלאַט
מאָנטאָג- סיראָטאַ און קוואַרטין
דינסטאָג- יאַסעלע ראָזענבלאַט

מיטוואָך — הירשמאַן און חאַגי
דאָנערש.- יאַסעלע ראָזענבלאַט
טעגליך פון 8 ביז 11 אין אָוועגד.

בעמערקונג: עס איז אויך צו בעקומען מילכיגע און פליישיגע אָוועגדברויטען און די בעסטע סאָרטען ביער נישט טייערער ווי אומעטום.

„באַר וואַרשאַווסקי"
נאַוואָמיעסקאַ 19, אין הויף.

פוילען׳ס שארפער ענטפער

אויף דעם ליטווישען פארשלאג וועגען די פוילישע גרעניצען.

דייטש-פוילישע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען ווערען בעניים.

נאכ׳ן איבערייסען די פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען.

קאוונא, 9 (ספ. טעל.) דער פאָרזיצענדער פון דער פוילישער רעלעגאציע פאהרט ארויס היינט פון קאָוונאָ, אויפ׳ן וועג וועט ער זיך פעראַלטען אין ריגע, פון וואַנען ער וועט אָפּפאָהרען קיין וואַרשא.

אין משמועסט אין היגע פאָליטישע קרייזען, איז דער פוילישער ענטפער אויף וואלדעמאַראַס׳עס פראָיעקט געהאַלטען אין אַ זעהר שאַרפען טאָן.

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט איז דעם ליטווישען געזאנדטען אין בערלין איבערגעגעבען געוואָרען די פוילישע ענטפער-נאָטע אויפ׳ן ליטווישען פאָרשלאַג וועגען אַ געגענ-זייטיגען-אַגרעסיע-אָפּמאַך, אין דער נאָטע ווערט געזאָגט, אַז פוילען קען נישט איינגעהען אויף דעם ליטווישען פאָרשלאַג, ווייל ער קווענטיאָנירט די פוילישע גרעניצען, וואָס איז נישט אין הסכם מיט׳ן בעשלוס פון אַמבאַסאַדאָרען ראַט און די בעשלוסען פון ראַט פון דער פעלקער-ליגע... צוליב דעם נעהט די פוילישע רעגירונג אַריבער צו דער טאָג-אָרדנונג איבער דעם ליטווישען פראָיעקט.

דייטשער פארשלאָג צו פוילען

וועגען בענייען די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען.

בערלין, 9 (א. ה.) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן בעריכט פון דייטשען געזאַנדטען אין וואַרשאַ ראַוּשער, איז אויף דער היינטיגער זיצונג פון קאַבינעט-ראַט בעשלאָסען געוואָרען די פראַגע וועגען צו בענייען די פויליש-דייטשע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

אין גוט-אינפאָרמירטע קרייזען האַלט מען, אַז שוין אין די נאָהענטסטע טעג וועלען בעניים ווערען די אונטערהאַנדלונגען.

בערלין, 9 (אטע) אויף דער היינטיגער זיצונג פון רייכשען מיניסטאָרען-ראַט איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען צו דער פוילישער רעגירונג אַ נאָטע וועגען בענייען די דייטש-פוילישע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

מאַרשאַל פילסודסקי וועט נישט פאָהרען קיין רומעניען.

קאָנפערענצען מיט׳ן מלוכה-פרעזידענט און פרעמיער.

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אַלע ידיעות, וועלכע האָבען זיך בעוויזען אין די נעכטיגע צייטונגען וועגען דעם, אַז מאַרשאַל פילסודסקי איז אין קאָנסטאַנצאַ אָפּגעפאָהרען קיין רומעניען שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

די רייזע פון מאַרשאַל פילסודסקי קיין רומעניען איז אינגאַנצען אָפּגערופען געוואָרען, אין די מאַסגעבענדע ספערען פערטייטשט מען דאָס מיט קלימאַטישע בעדינגונגען.

דער מאַרשאַל האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן פרעמיער באַרטעל, די קאָנפערענץ האָט געדויערט 1 שעה צייט. דאַן האָט דער מאַרשאַל אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן מלוכה-פרעזידענט.

לעצטע מינוטען פון דער „איטאַליאַ"-עקספעדיציע.

שוואַכע האָפנונג אָפּצוראַטעווען אימיצען.

קינגסביי, 9. (ספ. טעל.) די מעטראָלאָגישע ידיעות פון אייז-אָקעאַן זענען זעהר נישט קיין גינסטיגע. דאָ איז מען איבערצייגט, אַז נאָבילע וועט זיין דער איינציגער, וועלכער איז לעבען געבליבען פון דער גאַנצער „איטאַליאַ"-עקספעדיציע. די איבריגע זענען וואַהרשיינליך שוין פער׳משפט צום טויט.

די איינציגע האָפנונג איז נאָר איצט דער סאָוויעטישער אייזברעכער „קראַסין". ס׳איז אָבער צווייפעלהאַפט, צי קראַסין וועט קענען דורכדרינגען די אייז קריע, אויף וועלכע ס׳געפינען זיך די עקספעדיציע-מיטגלידער.

קינגסביי, 9. (ספ. טעל.) דער סאָוויעטישער לופט-פליהער באַבושקין וועט היינט אָפּפליהען מיט זיין עראָפּלאַן, כדי אויפצוזוכען אַמונדסענען.

מוראַ׳דיגע שיף-קאַטאַסטראָפע

300 מענשען דערטרונקען געוואָרען.

ניו-יאָרק, 9 (אטע) אויפ׳ן שיך אַראַאוקא איז אונטערגעגאַנגען די טראַנספּאָרט-שיף „אַמ-גאַמאַסי", די צאָהל קרבנות בעטרעפט 300, צווישען זיי 200 וועלנער-רעקרוטען, וועלכע מ׳האָט איבערגעפיהרט צו זייער רינסט-אָרט. דער שיפס-קאַפיטאַן איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, די טיפע פון דער קאַטאַסטראָפע איז אַ גרויסער שטורם-ווינד, ס׳איז געלונגען אָפּצוראַטעווען בלויז 4 פער-זאָן.

די לעצטע ידיעה פון דער טרונקענער שיף האָט בעקומען דער ראַדיאָ „טאַראַפּאַטאַ".

די אָפּגעראַטעווע דערצעהלען וועגען די שרעקליכע סצענעס, וועלכע האָבען זיך אָפּגעשפּילט בעת דער קאַטאַסטראָפע.

ווילנער אַדוואָקאַטען-ראַט

שיצט דעם פערטיידיגער פון דער „הראַמאַדע".

ווילנאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אַדוואָקאַט קאָזשמיעזש פּיעטרושקעוויטש, דער פערטיידיגער אויפ׳ן פּראָצעס פון דער ווייסרוסישער „הראַמאַדע", איז מער נישט אַנגאַזשירט געוואָרען דורכ׳ן ווילנער אוניווערזיטעט, וואו ער איז ביז איצט געווען דאָצענט. דער ווילנער אַדוואָקאַטען-ראַט האָט וועגען דעם ענין אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע בעדויערט איבער דער האַנדלונג פון אוניווערזיטעט. די רעזאָלוציע וועט איבערגעשיקט ווערען צום העכסטען אַדוואָקאַטען ראַט און צו די סענאַטען פון אַלע אוניווערזיטעטען.

נאָכ׳ן דאָנעצער פּראָצעס

בקשה וועגען בעגנעדיגונג.

מאָסקווע, 9 (ספ. טעל.) די פערטיידיגער פון די צום טויט-פערמשפּט׳ע אין דאָנעצער סאַבאָטאַזש-פּראָצעס גאָרלעצקי, יוסעוויטש, קושיזשאַנאָווסקי, באַיאַרינאָוו און בודני האָבען דערלאַנגט צום אַלרוסלענדישען אויספיהר-קאָמיטעט אַ בקשה וועגען בעגנעדיגונג.

וואַנדערוועלדע׳ס רעדע

וועגען דער רהיין-אָקופּאַציע.

בערלין, 9 (ספ. טעל.) די אָרטיגע פּרעסע ווידמעט פיל אָרט דער רעדע פון געוו. מיניסטער וואַנדערוועלדע אין בעלגישען פּאַרלאַמענט וועגען צונעהמען דאָס אָקופּאַציע-מיליטער פון רהיין-געביט. די רעפּובליקאַנישע פּרעסע זעהט אין וואַנדערוועלדע׳ס רעדע אַ בעווייז פון צוטרוי מצד אויסלאַנד צו דער נייער דייטשער רעגירונג.

לאָרד מעלטשעט

ציוני.-פרעזידענט אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 9 (יט"אַ טעלעגראַפיש). דער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין ענגלאַנד ה׳ געדאַליא האָט רעזיגנירט פון זיין אַמט. אויף זיין אָרט איז אָנגעמערקט די קאַנדידאַטור פון לאָרד מעלטשעט (סער אַלפרעד מאָנד), וועלכער האָט דערצו געגעבען זיין הסכמה.

לואי מאַרשאַל׳ס קאָנפערענצען אין פּאַריז.

פּאַריז, 19 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) לואי מאַרשאַל האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט׳ן באַראָן עדמונד ראָטשילד וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין א"י. מאַרשאַל האָט ערקלערט, אַז ס׳איז מעגליך צו דערגרייכען אַ פערשטענדיגונג מיט די ציוניסטען און אַז ער איז גרייט מיט זיי מיטצואַרבייטען אויפ׳ן באָדען פון אומפּאַרטייאישען עקספּערטען-בעריכט.

מאַרשאַל האָט זיך אויך געזעהן מיט שלום אש׳ן, וועלכער האָט זיך געטיילט מיט זיינע איינדרוקען פון די רוסישע קאָלאָניעס אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

דעם 30-טען יולי פאָהרט לואי מאַרשאַל אָפּ קיין אַמעריקאַ.

פּאָליטישער אַטענטאַט

אין בולגאַריען.

בעלגראַד, 9 (אטע). די בולגאַרישע פּרעסע-אַגענטור מעלדעט פון סאָפיאַ וועגען אַן אַטענטאַט אויפ׳ן אָנפיהרער פון דער מאַקעדאָנישער רעוואָלוציאָנערער אָרגאַניזאַציע גען. פּראָטאָגעראָוו און זיין אַדיוטאַנט. ביידע זענען דערשאָסען געוואָרען צום טויט.

דער אַטענטאַט איז געמאַכט געוואָרען אויפ׳ן פּאָליטישען באָדען.

אויפרייס אין מאָסקווער טורמע

פיל דער׳הרג׳עטע און פערוואונדעטע.

ריגאַ, 9. (א. יו.) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז אין דער טורמע לוביאַנקאַ, וואו ס׳געפינען זיך די פער׳משפּט׳ע אין דאָנער סאַבאָטאַזש-פּראָצעס, איז פרייטאָג אין אָווענד פאָרגעקומען אַ גרויסער אויפרייס, וועלכער האָט פערניכטעט אַ טייל פון דער טורמע. ס׳זענען פעראַן פיל דער׳הרג׳עטע און פערוואונדעטע.

צוליב דעם, וואָס וועגען דעם אויפרייס איז נישט אַרויסגעגעבען געוואָרען קיין שום אָפיציעלער קאָמוניקאַט, זענען נישט בעקאַנט די צאָהל קרבנות און אויך נישט די פּרטים פונ׳ם אויפרייס.

הזכרה.

היינט, דינסטאַג, דעם 10-טען יולי ד. י. 1 אַ זייגער ביימאָג קומט פאָר אויפ׳ן בית החיים די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער אונפערגעסליכער מוטער

נ. ע. ליבע מרים שייבע

צו וועלכער מיר לאַדען איין אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע

די קינדער.

אַ וועקסעל

אויף 100 זל., צאָהלבאַר אין לאָדז, דעם 11/7 ד. י. אויסשטעלער ברייטשטיין, אָרדרע ר. ברייטשטיין איז פערלוירען געגאַנגען. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוברענגען געגען בעלוינונג צו י. מ. דאָקטאָרטשיק, בזשעזשינער 19. 423

אַ שבועה דאורייתא.

היינט, דינסטאַג, דעם 10 טען יולי, 10 אַ זייגער אין דער פריה וועט אין דער אַלטשטעטישער שוהל שווערען

פרל. שרה טשאַמיינסקאַ פון פּאַמאַרסקאַ 5

(געשעפט פון צור טען צו דאַמען-היטען)

זוענען אַ סכסוך מיט איהר אָנגעשטעלטען, צוליב וואָס דאָס פרידענס-געריכט האָט איהר געגעבען אַ שבועה אין דער אַנוועזנהייט פון הרב סעגאַל.

ס. קריין, צעגעלניאַנאַ 52.

אַכטונג, לעטניקעס!

מיינע וואורשט-געשעפטען

צענטראַלע: זגערזשער 32

פיליע: באַלוטער מאַרק 3

" צעגעלניאַנאַ 22

זענען פערזעהען מיט די בעסטע וואורשטען צו די ביליגסטע פרייזען.

מיט אכטונג ל. אַמזעל

וואורשט-פאַבריק

טיכטיגע

האַנדליירינס

פאַר דאַמען-קאָנפעקציע

קענען זיך מעלדען אויף פּיעטריקאָווער 86, 3-טען שטאָק, וואָהנ. 5. 420

דערמיט דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל ר׳ קאַפּעל פאַנטש צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין זוהן

נ. ע. שמואל

המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

הערש וואלף בערקאָן.

ס׳ווערט געזוכט

אַ ראַקאַל פאַר אַ שולע

6 ביז 7 צימער אין דער געגענד פון אַלט-שטאָט.

צו ווענדען זיך אין דער „אגודה", נאַראָלאַוויטש 11, טעל. 27-91. מעקלערס געוואונשען.

דער פאַמיליע מאַנעלאַ צוליב׳ן טויט פון זייער

פאַטער נ. ע.

דריקט אויס דעם טיפסטען ביילייד

י. אינפעלד.

לעכער מאַשינאַוועס

ווערען אָנגענומען אויסצוניייען צו ביליגע פרייזען

ג. נאַרדמאַן צעגעלניאַנאַ 29

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 10 יולי 1928

„הנחות"
פאַר רואינירטע סוחרים.

אַ סוחר, וואָס איז בעדראָהט רואינירט צו ווערען, קאָן געניסען פון פערשידענע הנחות און די „פּאַראַטקעס".

אַט דעם זאַץ טרעפט מען איצט זעהר אָפט אין די צירקולאַרען פון פינאַנץ־מיניסטעריום. אויך אין די געזעצען וועגען די שטייערן זענען פאַראַן ספּעציעלע פּאַראַגראַפען וועגען דעם, אַז סוחרים, וואָס עס דראָהט רואינירט צו ווערען, זאָל מען מאַכען גרויסע פערלייכטערונגען בײַם צאָהלען די שטייערן, מען זאָל זאָגאַר אַזעלכע שענקען די אַלטע „פּאַראַטקעס".

עס שטעלט זיך די פראַגע, ווען קאָן אַ סוחר הייסען „עס דראָהט איהם רואינירט צו ווערען".

בײַ וואָס פאַר אַ סיטואַציע קאָן ער זײַן אין דער פּריווילעגיע צו קאָנען געניסען פון די הנחות, וואָס דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום וויל געבען די דאָזיגע סוחרים?

מען ווייסט גענוי וואָס עס הייסט בײַ אַ לאַנדווירט „עס דראָהט רואינירט צו ווערען", נאָר מען ווייסט נאָך נישט ביז איצט ווען דאָס הייסט בײַ אַ סוחר.

בנוגע לאַנדווירטען האָבען די אינסטרוקציעס וועגען שטייער־עקזעקוציעס גענוי פאָרמולירט, ווען מען טאָר נישט מאַכען קיין עקזעקוציע בײַ אַ לאַנדווירט, אויב דאָס וועט איהם בעדראָהען מיט אַ רואין.

עס איז גענוי אָנגעצייכענט, אַז בײַ אַ לאַנדווירט טאָר מען נישט נעהמען די לעצטע קוה, מען טאָר נישט ליציטירען די פערד און רינדער, וועלכע ער מוז אומבעדינגט האָבען פאַר דער פעלד־אַרבייט, מען טאָר נישט נעהמען פאַר שטייערן די תבואה, וואָס איז נויטיג אויף זריעה און מען טאָר אויך נישט נעהמען די תבואה און שפּייז־אַרטיקלען, וואָס דער לאַנדווירט און זײַן פאַמיליע מוזען האָבען אויף צו שפּײַזען זיך ביז'ן נייעם שניט.

דאָס אַלץ טאָר מען נישט נעהמען, ווײַל דאָס בעדראָהט די עקזיסטענץ פון דעם לאַנדווירט.

דאָס איז ריכטיג און מיט יושר.

בנוגע לאַנדווירטען האָט מען זיך בעגנוגענט מיט דעם טרוקענעם פּאַראַגראַף אין געזעץ, נאָר מען האָט וועגען דעם אויספיהרליך אָנגעוויזען אין די מיניסטעריאַלע אינסטרוקציעס וועגען שטייער־עקזעקוציעס, כדי יעדער בעאַמטער זאָל גענוי וויסען נישט צו דערפיהרען צו אַ רואין.

דאָס אַלץ איז אָבער נישט נוגע דעם סוחר.

ווען אָבער הייסט אַ סוחר „ער איז בעדראָהט רואינירט צו ווערען"?

לויט דעם געזונטען שכל הישר בעדאַרף מען אָננעהמען, אַז אַ סוחר איז רעכט בעדראָהט רואינירט צו ווערען, ווען אין זײַן געשעפט איז שוין נישטאָ קיין אייגען קאַפּיטאַל, נאָר די גאַנצע סחורה איז געבאָרגטע אויף וועקסלען און מען וויל אַט די געבאָרגטע סחורה צונעהמען פאַר פּאַראַטקעס, דעמאָלט דראָהט איהם רואינירט צו ווערען.

אַט אַזאַ סוחר וואָלט מען געדאַרפט אָנערקענען די הנחות, וואָס עס זאָגען־צו די געזעצען און צירקולאַרען.

אָבער עס דאַרף שוין נישט זײַן קיין ספק, אַז עס דראָהט רואינירט צו ווערען אַ סוחר, וואָס איז שוין שטאַרק „הינטער זיך", דאָס הייסט, ער איז פיל מעהר שולדיג, ווי ער האָט סחורה אין געוועלב.

אין דער פּראַקטיק אָבער איז עס נישט אַזוי:

עס זענען פאַראַן וועניג פאַלען, ווען די עקזעקוטאָרען זאָלען מורה זײַן, אַז זיי דאַרפען נישט זײַן שטרענג, ווײַל דאָס קאָן רואינירען דעם סוחר.

אַפילו ווען אין דער קראָם איז פאַראַן אַ קליין ביסעל סחורה און מען איז פערשולדיגט איבער'ן קאָפּ, ווערט דאָס אויך צוגענומען פאַר די פּאַראַטקעס. און אויב דאָס ביסעל סחורה קאָן נישט דעקען, פערשרייבט מען אויך די געוועלב־אײַנריכטונג.

בײַ סוחרים אָנערקענט מען נישט, אַז מען מוז איבערלאָזען אַ געוויסע צאָהל סחורה, ווי למשל, מען מוז אַ לאַנדווירט איבערלאָזען תבואה אויף זריעה און אויף עסען פאַר דער פאַמיליע.

אַט האָט מען אַ נעצטען צירקולאַר פון מיניסטעריום פעראָרדענט, אַז פאַר אַלע הורטאָווניקעס, וואָס זיי דראָהט רואינירט צו ווערען, אויב מע וועט פון זיי מאָהנען צו צאָהלען מיט אַ האַלב פּראָצ. אומזאַץ־שטייער — זאָל מען פאַר זיי פערקלענערן און רעכענען נאָר איינס מיט אַ פערטעל פּראָצענט.

די הורטאָווניקעס האָבען טאַקי אויפגעוויזען, אַז דאָס נעהמען בײַ זיי צוויי מיט אַ האַלבען פּר. אומזאַץ־שטייער וועט זיי רואינירען, נאָר מען האָט דאָס רוב בקשות אָפּגעזאָגט.

פרעגט זיך דעריבער, ווען קאָן מען אויף סוחרים אָנווענדען דעם בעשטאַנד פון „עס דראָהט זיי רואינירט צו ווערען"?

ווען מוז מען צולעגען די שטייערן אויף קליינע ראַטעס, ווען דאַרף מען איהם מאַכען פערלייכטערונגען, ווײַל עס דראָהט איהם רואינירט צו ווערען?

דאָס מוז מען אויפקלעהרען, אויב מען וויל נישט גרינגליך רואינירען די גרעסטע טייל סוחרים.

נ. ווײַסבאַרד.

דער מעמאָראַנדום צו מאַקסים גאָרקי
וועגען דער לאַגע פון העבּרעאיש אין רוסלאַנד.

ווי מיר האָבען שוין טעלעגראַפיש איבערגעגעבען, האָט מאַקסים גאָרקי בעקומען אַ מעמאָראַנדום פון אַ גרופּע, וואָס שרייבט זיך אונטער „די אונלעגאַלע קאָנפערענץ פון העבּרעאישע לעהרער תרבות אין ראַטען־פערבאַנד," וועגען די פערפאָלגונגען, וואָס די העבּרעאישע שפּראַך שטעהט אויס אין רוסלאַנד. אינ'ם מעמאָראַנדום ווערט צו. אַנדערען געזאָגט:

טייערער אַלעקסיי מאַקסימאָוויטש.

דײַנע יובּילײַ־טעג האָבען זיך פערוואַנדעלט נישט בלויז אין אַ גראַנדיעזען פאָלקס־יום־טוב פון קולטור פאַר די אונטערדריקטע פעלקער פון דער גאַנצער וועלט. אין די דאָזיגע טעג, ווען מיר דערמאָהנען דעם וועג פון קאַמף, וואָס דו ביסט אויף דײַן לעבען דורכגעגאַנגען, שאַפענדיג דײַנע ליטעראַריש־קינסטלערישע ווערק, און קעמפענדיג פאַר דעם אמת, פאַר יושר, פאַר פרײַהייט פון פערזענליכקייט, פון קלאַסען און פון פעלקער,— אין די דאָזיגע טעג זענען מיר, די קולטור־טוער און לעהרער פון דער העבּרעאישער שפּראַך, צוליב אונזער אונלעגאַלער לאַגע אין סאָוויעטען־פערבאַנד, בערויבט פון דער מעגליכקייט פערזענליך דיך צו בעגריסען; מיר זענען געצוואונגען זיך צו בעגרענעצען, כדי שריפטליך דיר איבערצוגעבען אין וואָס פאַר אַ לאַגע עס געפינט זיך דאָ די יודישע נאַציאָנאַלע קולטור, וואָס איז געשאַפען געוואָרען אויף דער העבּרעאישער שפּראַך.

צי ווייסטו, דו גרויסער פרײַנד פון פעלקער — און ד ווראַפסט עס וויסען — אַז אין דער צייט, ווען אַלע פעלקער פון ראַטען־פערבאַנד זענען געגעבען געוואָרען די ברייטסטע מעגליכקייטען און פרײַהייטען צו ענטוויקלען זייערע נאַציאָנאַלע קולטורען דורך זייערע נאַציאָנאַלע שפּראַכען ווערט אין דער זעלבער צייט פּאַקטיש פערבאָטען די טויזענטער־יעהריגע קולטור פון דעם יודישען פאָלק, וואָס איז געשאַפען געוואָרען אויף דער העבּרעאישער שפּראַך. די שפּראַך פון די נביאים, די שפּראַך פון דעם גרויסען דיכטער פון מיטעל־אַלטער יהודה הלוי, די שפּראַך פון מענדעלע מוכר ספרים און אַנדערע קלאַסיקער פון דער יודישער ליטעראַטור, די שפּראַך פון די פּאָעטען שניאור, טשערניכאָווסקי און פון דעם גרעסטען יודישען דיכטער פון אונזער צייט ח. נ. ביאַליק, — די דאָזיגע שפּראַך רעכענט זיך דאָ אין ראַטען־פערבאַנד אַלס קאָנטר־רעוואָלוציע און איז פּאַקטיש פערבאָטען.

כמעט די גאַנצע דרייםמיליאָניגע יודישע בעפעלקערונג פון ראַטען־פערבאַנד האָט נישט קיין איינציגע צייטונג אַפילו, קיין איינציגען זשורנאַל, קיין איינציגען פערלאַג אויף העבּרעאיש, דער אַריינפיהר פון העבּרעאישער ליטעראַטור פון אויסלאַנד איז זעהר שווער און פּאַקטיש אונמעגליך. די גאַנצע העבּרעאישע ליטעראַטור, אַלע שאַפונגען פון די יודישע קלאַסיקער אויף העבּרעאיש, איינשליסענדיג אַפילו די העבּרעאישע ווערק פון שלום־עליכם האָט מע זאַרויסגעוואָרפען פון די ביבליאָטעקען. זי איבערגעשריבען אויף בעזונדערע רשימות, און פערבאָטען זיי אַרויסצוגעבען די לעזער, די, וואָס ווילען פון אַ ביבליאָטעק בעקומען אַ העבּרעאישען בוך, דאַרפען בעקומען דערויף אַ ספּעציעלע ערלויבניש פון דער „יעווסעקציע", און וועלכער עס דאַרף געוואָגט ווערען, אַז דאָס בוך איז נויטיג דעם לעזער פאַר אַקאַדעמישע צוועקען, אָבער זעלטען, ווען עס געלינגט ווערען עס איז אַזאַ ערלויבניש צו בעקומען, אַזוי איז די לאַגע אין צענטער, אין מאָסקווע, פון דער פּראָווינץ איז שוין אָפּגערעדט, דאָרט הערשט אין דער הינזיכט אַ פולשטענדיגער ווילקיר.

אין גאַנץ ראַטען־פערבאַנד איז נישט פערהאַן קיין איינציגע שולע, וואו מען זאָל לערנען העבּרעאיש, דער לימוד פון דער העבּרעאישער שפּראַך אין שולען, וואו עס לערנען זיך יודישע קינדער, איז שטרענג פערבאָטען.

סײַ קינדער סײַ יונגע מענשען, וואָס לערנען זיך אין דער היים העבּרעאיש און העבּרעאישע ליטעראַטור ווערען, פּונקט ווי זייערע לעהרער, פערפאָלגט און טעראָריזירט.

די פערפאָלגונג און דער טעראָר דערפיהרט דערצו, אַז די קולטור־טעטיגקייט אויף העבּרעאיש ווערט געפיהרט אונלעגאַל. העבּרעאיש ווערט איצט געלערנט אויף אַן'אומלעגאַלען אופן, און דאָס האָט, נאַטירליך, דערפיהרט צו נאָך ערגערע רעפּרעסיעס.

די לאַגע פון די העבּרעאישע קולטור־טוער און לעהרער, איז נאָך טרויעריגער דערמיט, וואָס מיר האָבען נישט צו וועמען זיך צו ווענדען נאָך הילף. מיר האָבען נישט פאַר וועמען זיך צו קלאָגען. אַלע אונזערע פערזוכען אין דער דאָזיגער הינזיכט, אַלע אונזערע ביטעס און קלאַגעס, בלײַבען ווי אַ קול אויף דער מדבר. נאָך מעהר, די יענע, וואָס האָבען זיך יאָ געווענדעט מיט אָפיציעלע קלאַגעס, האָבען זיך געשטעלט אין געפאַהר, מען האָט זיי גערעכענט פאַר קאָנטר־רעוואָלוציאָנערען, און פריהער אָדער שפּעטער זענען זיי אַרעסטירט אָדער פערשיקט געוואָרען, אַזעלכע פאַקטען זענען געווען נישט קיין קליין ביסעל.

דער פאַקט, אַז אַ שפּראַך און אַ ליטעראַטור איז פערבאָטען, איז שוין אַ נעגוגענדע שאַנדע און אַ פלעק, פון וועלכען עס וועט זיך נישט אָפּוואַשען די מאַכט פון אַרבייטער און פויערים, פּאַקטיש קומט אויס, אַז אַ דאַנק דער אָקטיאָבער־רעוואָלוציע, איז דאָס, וואָס אַלע פעלקער האָבען בעקומען, צוגערויבט געוואָרען בײַ דעם איינציג־פערפאָלגטען, דורך אַלע מאַכטען געיאָגטען יודישען פאָלק. די טרויעריג־בעריהמטע „קראָמיע יעווריעיעוו" אין בעצוג צו דער העבּרעאישער נאַציאָנאַלער שפּראַך איז אין ראַטען־רוסלאַנד איינגעפיהרט געוואָרען אויף אַלע הונדערט פּראָצענט.

א. לונאַטשאַרסקי, דער פאָלקס־קאָמיסאַר פון בילדונג, און דער פערשטאָרבענער וואָיקאָוו, האָבען אין בערלין און אין וואַרשא פייערליך ערקלערט פאַר די רעלעגאַציעס פון דער יודישער וויסענשאַפטליכער וועלט, אַז עס זענען נישטאָ און עס קענען נישט זײַן קיינע פערפאָלגונגען אויף דער העבּרעאישער שפּראַך אין ראַטען־פערבאַנד, אָבער וואָס זעהען מיר אין דער ווירקליכקייט? אַזוי ווי אין די פינסטערע צייטען פון מיטעל־אַלטער, אַזוי איצט אויך אין ראַטען־פערבאַנד, אין אַלע שטעדט און שטעדטלעך, אין דער טיפער אונטער־ערד, אין קעלערס, בײַ טאָג בײַ אַראָבגעלאָזטע לאָדענס, אונטער אײַביגער מורא, לערנען זיך די העבּרעאישע שפּראַך און ליטעראַטור הונדערטער טויזענטער פערפאָלגטע און געטריבענע יודישע קינדער און יוגנט.

עס איז נישט קיין מעגליכקייט מעהר צו שווייגען, מיר געפינען נישט די פאַסיגע ווערטער אויף אויסצודריקען אונזער וועהטאָג און פּראָטעסט, צו כאַראַקטעריזירען די אמת טראַגישע לאַגע פון דער יודישער נאַציאָנאַלער קולטור אויף העבּרעאיש.

מיר ווענדען זיך צו דיר, טײַערער און גרויסער קעמפער פאַר פרײַע קולטור פון פעלקער. הויב אויף דײַן שטימע פון פּראָטעסט געגען די פערפאָלגונגען פון דער טויזענט־יעהריגער קולטור און העבּרעאישער שפּראַך פון דעם פאָלק, וואָס ווערט אײַביג געטריבען און פערפאָלגט. קען מען רעדען וועגען קולטור־רעוואָלוציע דאַן ווען די שפּראַך פון איינער פון די רײַכסטע קולטורען ווערט געהאַלטען אַלס קאָנטר־רעוואָלוציע?

מיט דײַן אויטאָריטעטען־וואָרט פון קינסטלער, שרײַבער און פרײַנד פון די אונטערדריקטע און בעליידיגטע עפען אויף די אויגען פון די פאָרשטעהער פון דער ראַטען־מאַכט, זאָלען זיי זעהען די שאַנדע, וואָס ליגט אויף זיי צוליב דער פערפאָלגונג פון דער העבּרעאישער שפּראַך אין ראַטען־פערבאַנד.

הייז זיי אָן אויף דעם אַלעמען, און דערשלאָג זיך, אַז אָפיציעל זאָלען אָבגעשאַפט ווערען אַלע פערפאָלגונגען אויף דער העבּרעאישער שפּראַך.

ווינשענדיג דיר לאַנגע, לאַנגע און פרוכטבאַרע אַרבייטען פאַר דעם וואוילזײַן פון דער גאַנצער מענשהייט, בעטען מיר דיך נאָכאַמאָל, טייערער אַלעקסיי מאַקסימאָוויטש, — און דורך דיר אויך אַלע קולטור־פאָרשטעהער און אַלע אמת'ע קעמפער און פערטיידיגער פון די קולטורען פון אַלע פעלקער אין סאָוויעטען־פערבאַנד און איבער דער גאַנצער וועלט — שטעלט זיך פאַר דער פערטיידיגונג פון דער העבּרעאישער קולטור אין סאָוויעטען־פערבאַנד.

איהר דאַרפט מעהר נישט שווייגען, איהר קענט מעהר נישט שווייגען, איהר טאָרט מעהר נישט שווייגען. —

דער מעמאָראַנדום צו גאָרקי'ן איז אונטערגעשריבען: „אונלעגאַלע קאָנפערענץ פון העבּרעאישע לעהרער („תרבות") אין ראַטען־פערבאַנד, וואָס איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אין 1928 אין דער שטאָדט נ." (יט"א).

ליכט און שאָטען פון יודישען קיעוו.

(ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט" דורך י. ט. א.)

יענע, וואָס געדענקען קיעוו נאָך פון אַמאָליגע צייטען, וואָלטען זיכער איבערגעלעבט אַ געפיהל פון ענטוישונג, ווען זיי וואָלטען איצט אַריינגעפאַלען ווידעראַמאָל קיין קיעוו. דער איצטיגער קרעשטשאַטיק וואָלט בײַ זיי אַרויסגערופען טרויעריגע געדאַנקען. און דער אַלגעמיינער אויסזעהן פון שטאָדט וואָלט זיי אויך קיין נחת נישט פערשאַפט.

עס האָבען זיך שטאַרק געלאָזט פיהלען אין קיעוו די פּאַסירונגען פון דער צייט. סײַ דאָס, וואָס די שטאָדט איז 17 מאָל איבערגעגאַנגען פון האַנד צו האַנד און סײַ דער כאַאָטישער איבערבוי האָבען פערוואַנדעלט קיעוו אויסערליך אין אַ שטאָדט, וואו אָרימקייט קוקט אַרויס פון אַלע ווינקעלעך. נישטאָ די פרייליכקייט פון אַמאָל אויף די גאַסען פון דער אוקראַינישער הויפּט־שטאָדט.

דאָס איז אָבער בלויז פון דעם ערשטען קוק. פערברענגט מען אין קיעוו אַ געוויסע צייט, און מען הויבט זיך אָן בעקענען נעהענטער מיט'ן אָרטיגען לעבען, געפינט מען דאָרט אויך ליכטיגע לעבעדיגע און טעטיגע ווינקעלעך.

דער קרעשטשאַטיק אין קיעוו, וואָס האָט אַמאָל גערוישט מיט זײַן פּראַכט, איז איצט טאַקי טויט, אָבער עס לעבען דערפאַר אַ גרויסע צאָהל יודישע קינדער־שולען, אַ יודישע אָפּטיילונג בײַם אוניווערזיטעט, יודישע פאַך־שולען און אַ בעדייטענדע צאָהל אַנדערע יודישע קולטור־אינסטיטוציעס.

קיעוו איז איצט געוואָרען מעהר יודישליכער ווי זי איז געווען אַמאָל. עס זענען נישטאָ שוין מעהר די צייטען, ווען יודען פלעגען זיך וואַלגערען אויף די הינטער־שטערטלעך פון קיעוו און אין שטאָדט אַליין האָבען זיי געדאַרפט ציטערן פאַר יעדען פּאָליציאַנט. די צייטען פון „פּראָוואָשי־טעלסטוואָ" זענען איצט אין קיעוו אַ זאַך פון דער אַלטער פערגאַנגענהייט. היינט געהט איהר איבער די קיעווער גאַסען און הערט אַ גוטען זאַפטיגען יודיש, און זעהט יודישע מיליציאַנטען, און לייענט יודישע אויפשריפטען אויף די שילדען. דער יודישער בחור, וואָס פיהרט דעם טראַמוויי, רעדט מיט אייך אויף יודיש און ווען איהר קומט אין פּאָסט־אַמט אָפּגעבען אַ בריף, ענטפערט מען אייך דאָרט אויף יודיש נישט ערגער ווי אין אַ יודישער אינסטיטוציע.

די עקאָנאָמישע ירידה פון די יודען אין קיעוו און זייער קולטורעלער אויפשטייג זענען ביידע אַזוי עקסטרעם, אַז פּונקט ווי דאָס ערשטע רופט אַרויס טרויעריגע געפיהלען, אַזוי רופט דער צווייטער אַרויס אָהן אַ שיער פרייד־געפיהלען.

שטעהען יונגע יודישע בחורים אין דער מעטאַל־שול, וואָס דער „אָרט" האָט אָרגאַניזירט אין קיעוו און שמידען דאָרט שטאָהל און אייזען און אַ געזונדע צוקונפט. זייערע פּנים'ער זענען פערשמירט פון דעם שטאָלענעם שטויב. אָבער פון די שוואַרצע פערשמירטע פּנימער פינקלען די אויגען נאָך שטאַרקער. זיי, די דאָזיגע יונגע חברה וועלען שוין נישט דאַרפען זאָרגען די דאגות פון זייערע עלטערן. — זיי וועלען שוין האָבען וואָס צו טון.

און מיידלעך געפינט איהר אויך בײַ די מעטאַל־וואַרשטאַטען, אין דער שול. מיידלעך יונגע, געזונטע מיט בלויע אַרבייטער־העמדלעך, שטעהען זיי בײַ די מאַשינען און שלײַפען שטאָהל, און הויבען די שווערע שמיד־האַמערס בײַם שמיד־אויווען גלײַך מיט די יונגען. אַ הויב דעם האַמער און אַ קלאַפּ איבער דעם צעגליטען אײַזען. אַ הויב און אַ קלאַפּ און פונקען פליהען. און הייסע צירן שײַנען אַרויס פון די פערסאָזשעטע פּנימער. און מיידלעך לאָזען זיך פרייליך הערען איבער דער גאַנצער ברייט פון דער קוזניע.

אַזוי אין דעם מעטאַל־שול און אַזוי אויך אין דער לערער־שול, וואָס דער „אָרט" האָט אין קיעוו אַהעקגעשטעלט. איהר טרעפט אין דער לערער־שול 180 יודישע קינדער וואָס קיין „לאַטוטניקעס", ווי די אַלטע יודישע שוסטערס, וועלען זיי נישט זײַן. שוין איצט נעהען זיי אויף נוט אַ שוך, און וועלע זיי נאָר די שול ענדיגען, וועלען זיי דאַן זײַן ערשטקלאַסיגע גוט־קוואַליפיצירטע בעלי־מלאכות, וואָס אַפילו די אַמעריקאַנער סיסטעם פון מאַשין־אַרבייט וועט זיי נישט זײַן פרעמד, אַזוי די יונגלעך, און אַזוי די מיידלעך. דערפאַר זאָרגט זיך שוין דער „אָרט" וואָס האָט די שול בעזאָרגט מיט אַן'אַמעריקאַנער עלעקטרישער שיך־מאַשין פון דעם סאַמע נייעסטען סיסטעם.

— איהר גיט אונז נאָר אייערע אַמעריקאַנער מאַשינען, וועלען מיר שוין וויסען וואָס מיר האָבען צו טון — איז דער אויספיהר, וואָס איינער פון די קינדער מאַכט פון אונזער געשפּרעך.

דער חברה געפעלט דער דאָזיגער אויספיהר אַלע זענען זיי הייסע פּאַטריאָטען פון דעם נייעם רוסלאַנד. פאַר אַמעריקאַ האָבען זיי דרך־ארץ צוליב דעם, ווײַל דאָרט איז די טעכניק גרויס ענטוויקעלט, אָבער אויסבויען רוסלאַנד אין אַמעריקאַ דאָס קענט איהר בײַ זיי נישט פועל'ן.

די האָפנונגען פון דער יודישער יוגענד אין קיעוו זענען נישט די האָפנונגען פון דעם עלטערען דור. די יוגענד לעבט דערמיט, וואָס אַ צעהנדליג יאָהר וועלען אַריבער און די לאַגע אין לאַנד וועט ווערען אַ נאָרמאַלע. דער דערוואַקסענער יוד פון קיעוו קוקט גאַנץ אַנדערש אויף דער צוקונפט.

דער יוד אין קיעוו פונקט ווי דער יוד אין גאַנץ אוקראַינע איז אין אַ קלעם, ער ווייסט נישט אויף וואָס ער זאָל בעטען, מיט דער איצטיגער לאַגע איז ער אומצופרידען צוליב'ן דלות און באַרעגלאָזיגקייט, אין וועלכע די ראַטען־אָרדנונג האָט איהם אַוועקגעשטעלט, אָבער אויף אַ נייער מאַכט האָט ער מורא צו בעטען. ער ווייסט גאַנץ גוט, אַז ווי נאָר עס וועט פאָרקומען אַ פּאָליטישע ענדערונג

(ווייטער זעה 7־טע זײַט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

10 דינסטאָג — כב תמוז תרפ"ח
יולי
זון-אויפגאַנג 3.23
זון-אונטערגאַנג 7.59

די אַלקאָהאָל־קאָנצעסיעס ווידער אין סכנה.

נייער צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטעריום.

די פראַגע מיט די אַלקאָהאָל־קאָנצעסיעס איז ביז איצט נאָך נישט ערלעדיגט געוואָרען. נאָך אַ רייהע אינטערווענצען האָט דער פינאַנץ־מיניס־טער טשעכאָוויטש אַרויסגעגעבען אַ צירקולאַר דעם 18 יוני, לויט וועלכען אַלע אַלקאָהאָל־קאָנצעס־יעס, וואָס האָבען געזאָלט ליקווידירט ווערען ביז'ן 30 יוני, ווערען פערלענגערט ביז'ן 31־טען דע־צעמבער. אין דאָזיגען צירקולאַר האָט זיך נאָר געפונען אַ קליינער צוגאָב: די פערלענגערונג פון די קאָנצעסיעס דאַרף דורכגעפיהרט ווערען מיט דער הסכמה פונ'ם וואָיעוואָדע.

אין פינאַנץ־מיניסטעריום האָט מען קאָמענ־טירט דעם דאָזיגען צוגאָב אַלס אַ ריינע, נישט וויכטיגע פאָרמאַליטעט. איצט האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז די הסכמה אויף דער פערלענגע־רונג פון די אַלקאָהאָל־קאָנצעסיעס איז פון אַ רייהע וואָיעוואָדעס נישט לייכטער אַרויסצובעקומען, ווי גאָר נייע קאָנצעסיעס.

אויף אַזאַ אופן איז דער דאָזיגער צירקולאַר, וועלכער האָט געזאָלט ראַטעווען די עקזיסטענץ פון טויזענדער פאַמיליעס געמאַכט־געוואָרען צו נישט דורך אַ קליינעם ביוראָקראַטישען צוגאָב צום ציר־קולאַר. די וואָיעוואָדעס האָבען ביז איצט אָפּגע־זאָגט יודישע קאָנצעסיאָנערען, וועלכע געפינען זיך דעריבער אין אַן'אויסערסט־קריטישער לאַגע.

די וואַרשעווער צענטראַלע פון סוחרים־פעו־באַנד, וועלכע האָט בעקומען הונדערטער אַלאַר־מירענדע טעלעגראַמען פון פיל שטעט און שטעטלעך, האָט ענערגיש אָנגעהויבען צו אינטערווענירען אין דעם רעפּאַרטאַמענט פון מאָנאָפּאָלען און אַקציזען בײם פינאַנץ־מיניסטעריום לטובת די קאָנצעסיאָנער־רען, בײ וועלכע מען וויל אָבנעהמען די קאָנצעס.

נאָך אַ רייהע אינטערווענצען, האָט דער פי־נאַנץ־מיניסטער דעם 2־טען יולי אונטער'ן נומער ל. ד. 6, 28־2־5560 אַרויסגעגעבען אַ פרישען צירקולאַר, אין וועלכען ער האָט פעראָרדענט צו פראָלאָנגירען אַלע קאָנצעסיעס ביז'ן סוף יאָהר. דער 2־טער צירקולאַר טראָגט שוין אַ קאַטעגאָרישען כאַראַקטער און די פינאַנץ־קאַמערן האַלטען גע־מוזט אונבעדינגטאויספיהרען די דאָזיגע פעראָרד־נונג, ווען מען האַלט אין דעם דאָזיגען צירקו־לאַר ווידער נישט אונטערגערוקט אַ נייע „אויפ־קלערונג" דהיינו, אין דאָזיגען צירקולאַר ווערט אויפ־געקלערט, אַז די פינאַנץ־קאַמערן האָבען דאָס רעכט נישט צו פראָלאָנגירען אַלקאָהאָל־קאָנצעס־סיעס, אויב עס פאָדערען דאָס „בעזונדערע פאָ־ליטישע בעדינגונגען".

ווער קען, אַלזאָ, פעסטשטעלען די דאָזיגע „בע־זונדערע פּאָליטישע בעדינגונגען ?" דערויף איז פאַר־האַן נאָר איין תשובה: דער וואָיעוואָדע אָדער די וואָיעוואָדשאַפט. עס האָט זיך, אַלזאָ, גאָרנישט געענדערט אויך נאָכ'ן צווייטען קאַטעגאָרישען צירר־קולאַר.

ביז איצט איז דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום גע־ווען אַלמעכטיג אין די פראַגען, וואָס האָבען געהאַט אַ שייכות צו ריינע פינאַנץ־פראַגען. בײ די קאָנ־צעסיע־פראַגען האָט דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום אָנ־געהויבען שפּילען אַ פּאָליטיש שפּיל. עס איז מעגליך, אַז דער פינאַנץ־מיניסטער טשעכאָוויטש, וועלכער האָט שוין אַזוי פיל מאָל אַרויסגעוויזען זיין גוטען ווילען אין אַ רייה וויכטיגע פּראָבלעמען, האָנדעלט דאָ אונטער אַ דרוק פון אַנדערע פּאָליטישע פאַכטער־פאַקטאָרען.

איצט איז אָבער געקומען די צייט, ווען אויך דער אינערד־מיניסטער, גענעראַל סקלאַדקאָווסקי, וועלכער שטעהט, ווי ביז איצט, ווייט פון בלוקיש־אַנטיסעמיטישער בעוועגונג, זאָל נעהמען דאָס וואָרט און אויפקלערען די וואָיעוואָדעס, אַז מען טאָר נישט שפּילען מיט די עקזיסטענצען פון צעהנדליגער טויזענדער אומגליקליכע יודישע פאַמיליעס.

פון בריסקער קרייז זענען שוין אָנגעקומען ידיעות, אַז דער פּרעזעס פון דער דאָרטיגער פי־נאַנץ־קאַמער האָט עפענטליך ערקלערט, דאָס דער נייער צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטער האָט לחלוטין נישט געענדערט די לאַגע פון די קאָנצעסיאָנערען און אָהן דער הסכמה פון וואָיעוואָדע וועט ער נישט פערלענגערען די אַלקאָהאָל־קאָנצעסיעס.

נאָך אין משך פונ'ם היינטיגען טאָג וועלען פאָרשטעהער פון דער צענטראַלע פון סוחרים־פערבאַנד ווידער אינטערווענירען אין פינאַנץ־מי־ניסטעריום. אפשר וואָלט מעגליך געווען אויסצו־פועל'ן בײם פינאַנץ־מיניסטער, ער זאָל אַרויסגע־בען אַ דריטען צירקולאַר, וועלכער זאָל אָפּשאַפען די צוגאָב־אויפקלערונגען וועגען דער הסכמה פון די וואָיעוואָדעס און וועגען די „בעזונדערע פּאָליטישע בעדינגונגען".

וואָס פאַראַ שייכות האָבען די וואָיעוואָדעס אין פּאָליטיק צו דער עקזיסטענץ מעגליכקייט פון אַן'אָרימען יודישען אַלקאָהאָל־קאָנצעסיאָנער ?

מיליטערישע אינוועסטיציעס.

(ב) נעכטען נאָכמיטאָג איז אין קאַבינעט פון שטאָדט־פּרעזידענט ה' ושעמיענצקי אין דער אָנ־וועזענהייט פון לאַווניק פון דער בוי־אָפּטיילונג ה' אײזדאָבסקי פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון היגען ד.אָ.ק. וועגען מיליטערישע אינוועסטיציעס אין אונזער שטאָט און עס איז בע־שלאָסען געוואָרען דער מיליטער־מאַכט איבערצו־געבען אַ שטאָדטישען פּלאַץ אויף צו בויען אַ „סטזשעלניצע", ווי אויך — אויף איינגע גרעסערע קאַזאַרמען.

אָרלוב.

(מ) פון היינט אָן האָט אָנגעהויבען זיין אור־לאָפּ דער לאַווניק פון דער געזעלשאַפטליכער־שוץ ה' אַנטאָני פּורטאַל, איהם וועט פערטרעטען ד"ר אל. מאַרגאָליס.

גלייכצייטיג פאָהרט אַרויס אויף אורלאָפּ לאַווניק אַלעקסאַנדער יאָפּע, איהם וועט פערטרע־טען דער שטאָט־פּרעזידענט ה' ושעמיענצקי.

(ב) דער סטאַראָסטאַ פון לאָדזער פּאָוויאַט ה' אַלעקסאַי ושעווסקי איז נעכטען צוריקגעקומען פון אורלויב און הויבט היינט אָן צו אַמטירען.

אינספּעקציע פון טאַקסובוסעס.

(מ) היינט, צווישען 8 אינדערפריה און 1 אַ זייגער מיטאָג וועט אויף פרייהייטס־פּלאַץ פאָר־קומען די ווייטערדיגע אויטאָ־אינספּעקציע, אָנהוי־בענדיג פון נומער 106 ביז נומער 120.

בעריכטיגונג.

אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג איז געווען אַ נאָטיץ, געבראַכט פון אַ היגער אינפאָר־מאַציאָנס־ביוראָ, אַז אַ היגער בירגער, דער 21־יעהריגער רפאל פאַנטש, האָט זיך אַראָפּגעוואָרפען פון 4. שטאָק און איז אויפ'ן אָרט דער'הרג'עט געוואָרען.

ווי מיר דערוויסען זיך ענטשפּרעכט די ידיעה נישט דער ווירקליכקייט. ה' פאַנטש איז נאָך אַ לעגערער קראַנק, געשטאָרבען ביי זיך אין שטוב.

די „על־המשמר"־קאָנפערענץ.

זונטאָג פאַרמיטאָג איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָרגעקומען די צוויי־טע ראַיאָן־קאָנפערענץ פון „על המשמר".

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען דעלעגאַ־טען פון נפּוּפּצעהן שטעדט. פון וואַרשאַ זענען גע־קומען דעפּ. יצחק גרינבוים און ה' אַ. לערער. די קאָנפערענץ עפענט ה' ח. מאַרגאָליס און גיט איבער דעם פאָרזיץ ה' מ. רוזאָקאָווסקי, וועל־כער לאַדענט איין אַלס בייזיצער די ה"ה מ. ליפּ־שיץ (טאָמאַשאָוו), דעפּ. גרינבוים און א. לערער.

דעפּ. גרינבוים האַלט אַ רעפעראַט, אין וועל־כען ער רעדט אַרום די לאַגע אין ציוניזם, די לאַ־גע אין ארץ־ישראל און שטעלט זיך בעזונדערס אָפּ אויף דער שאַפונג פון דער יודישער אַגענץ און דעם נאָר וואָס פערעפענטליכטען בעריכט פון דער עקספּערטען־קאָמיסיע.

— אין די קרייזען פון ציוניזם — זאָגט דעפּ. גרינבוים — איז אַלגעמיין געווען פערשפּרייט די בערציינונג, אַז מיר שטעהען איצט ערב דער ענטשיידונג. אָט־אָט, וועט די עקספּערטען־קאָמי־סיע אַרויסטראָגען איהר בעריכט, און דאַן וועט זיך אַרויסווייזען, אַז וויצמאַנ'ס פּאָליטיק איז גע־ווען אַ ריכטיגע. קיין פּאָליטישער כּח וועט דעם ציוניזם נישט צוקומען, אָבער נייע גרויסע עקאָ־נאָמישע מעגליכקייטען פאַר דער ענטוויקלונג פון לאַנד וועלען געשאַפען ווערען אַ דאַנק דער אַגענץ.

איצט האָבען מיר פאַר זיך דעם בעריכט פון דער עקספּערטען־קאָמיסיע און וואָס שטעלט זיך אַרויס? מיר האָבען אומזיסט אַזוי אומגעדולדיג גע־וואַרט. דער בעריכט זאָגט גאָרנישט. אויף וויפיל מיר קאָנען לייענען צווישען די שורות קאָנען מיר קומען צו דער מסקנא, אַז עס האָט נישט געלוינט די מיה. דאָס איינציגע, וואָס שטעלט זיך אַרויס פון בעריכט איז, אַז די מאַנדאַט־מאַכט האָט ביז־איצט נישט ערפיהלט איהרע התחייבות'ן, וואָס זי האָט אויף זיך גענומען לגבי דעם אויפבוי פון א"י. דאָס אויך וואָס די אָפּאָזיציע אין ציוניזם האָט שוין לאַנג אָנגעוויזען און טענה'ט דאָס בסדר. אין דעם זין האָט די עקספּערטען־קאָמיסיע אויך אָנגענומען אַ רעזאָלוציע.

אָבער, ווי מיר ווייסען, האָבען פּאָליטישע רעזאָלוציעס אַזויפיל אַ בעדייטונג כּלפּי חוץ, אַז זיי לאָזען איבער אַ געוויסען רושם, מעהר נישט. קיין ממשות'דיגעס האָבע מיר אין בעריכט נישט געפונען. די עקספּערטען־קאָמיסיע האָט פעסטגע־שטעלט דעם בודזשעט פאַר די נאָהענטסטע פינף יאָהר אַרבייט אַז זאָוויי אויף איין מיליאָן פונט יעהרליך. אָבער — אונגעפעהר דע געלד־סומע, איז סיי־ווי יאָהר־יעהרליך אויסגעגעבען געוואָרען אין א"י. אַמעריקא אַליין נפלענגט געבען אַנדערהאַלבער מיליאָן דאָלאַר יעהרליך. הייסט עס, אַז ערד גאַנ־צער אויפבוי פון דער „אַגענץ" וועט בעשטעהען דעריך, אַז אַמעריקא זאָל געבען נאָך אַנדערהאַלבען מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר. וואָרום קיין שום פליכטען האָט די „אַגענץ" אויף זיך נישט גענומען. זי האָט בלויז בעשלאָסען זיך צו ווענדען מיט אַן־אַפּעל צום יודישען פאָלק. און אויב וויצמאַן האָט ביז אַהער געגלויבט, אַז די פערבריטערטע אַגענץ וועט געבען 2 מיליאָן פונט אַ יאָהר, קען ער איצט זעהען זיין טעות. די שותפים ווילען קיין גרויסע התחייבות אויף זיך נישט נעמען.

דאָס זעלבע וועלען איצט אויך דערזעהען אַלע לינקע עלעמענטען אין ציוניזם, וואָס האָבען אויפ'ן לעצטען קאָנגרעס זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער פער־ברייטערטער אַגענץ. די עקספּערטען קאָמיסיע נעמט בײ זיי אָפּ אַלץ. קיין נייע קאָלאָניזאַציע דאַרף מען נישט אונטערנעמען, די קבוצות זענען, לויט זייער מיינונג, נישט צוגעפּאַסט פאַר דער ארץ־ישראל־ווירטשאַפט. אַזוי אַרום נעמט מען זיי צו אַלץ — אי דעם אידעאַליזם, אי די מעגליכקייט פון אַ נייער עליה און הכשרה. — בלייבט פאַר זיי בלויז איין מעגליכקייט — דער קאָמוניזם.

דעפּ. גרינבוים קומט דעריבער צום אויס־פיהר, אַז עס איז נויטיג צו פיהרען אַ ברייטע פּראָפּאַגאַנדע אין די ציוניסטישע רייהען, כּדי צו שטאַרקען די אָפּאָזיציע און אויפ'ן קומענדיגען קאָנג־רעס איבערנעמען די מאַכט. ־ קאָנפערענץ פון אַלע אָפּאָזיציאָנערען אין ציוניזם וועט בקרוב פאָר־קומען אין דייטשלאַנד, וואָס וועט האָבען אַ רעצידי־דירענדע בעדייטונג פאַר דער אַרבייט אונזערער.

זענען די פּערספּעקטיווען גוטע. עס מערקט זיך אַ עקאָנאָמישער אויפשוואונג. אפילו אין די קרייזיס יאָהרען האָט די אינדוסטריע זיך ענט'וויקעלט. די לאַגע אין דאָרף איז גוט. איבערהויפּט איז גוט דער מצב פון די פּלאַנטאַציעס. דאָס אונגערעטעניש צוליב'ן פעהלען פון רעגען אין איניגע דערפער, וועט זיך נישט שטאַרק אָפּרופען אויפ'ן לאַנד. בלויז דער האַנדעלס־טראַקטאַט מיט סיריען איז אויסגעפאַלען נישט גינסטיג פאַר אונז. רעסגלייכען איז דאָס פלוצלינגדיגע אַוועקגעהן פון לאָרד פּלו־מער אַ קלאַפּ. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט דערפון נישט געוואוסט. און בעת ד"ר וויצמאַן האָט שפּעטער פאָרגעלעגט אַנ'אַנדערע קאַנדידאַטור, האָט מען זיין פאָרשלאַג נישט גענומען אין אַכט.

עס האָט זיך אויך נישט איינגעגעבען די הלוואה מיט דער גאַראַנטיע פון קרן־קימת אַזוי גוט, ווי די הלוואה דורכ'ן פעלקער־בונד, וואָס איז פשוט פערנאַלעסיגט געוואָרען. מיר האָבען נישט קיין עקזעקוטיווע נאָר רייזענדער פאַר'ן קרן־היסוד. די גאַנצע פעהיגקייט פון דער ציוניסטישער אַרבייט בעשטעהט אין שאַפען געלד.

דעפּ. גרינבוים לעגט פאָר, אַז די קאָנפערענץ זאָל אָננעמען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס זאָל קלאָר פּרעציזירט ווערען די שטעלונג צום בעריכט פון דער עקספּערטען קאָמיסיע.

ה' לערער, גרייפט שטאַרק אָן די לייטונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען.

די קראַנקען־קאַסע דאַרף נישט צוגרייטען קיין מעדיצינען אויף לאַגער.

מיינונג פון פּראָפעסאָרען.

(ב) אין אינערן־מיניסטעריום איז היינט פאָר־געקומען אַ קאָנפערענץ וועגען דעם קאָנפליקט אין דער לאָדזער קראַנקען־קאַסע מיט די פאַרמאַ־צעווטען, אין דער קאָנפערענץ האָבען אַנטייל גע־נומען די פּראָפעסאָרען וויל און קאָסאָווסקי, די פּראָפעסאָרען האָבען אַרויסגעזאָגט זייער מיינונג, אַז די קראַנקען־קאַסע דאַרף נישט אויסאַרבייטען קיין מעדיצינען אויף זאַפּאַס, ווייל זיי ווערען שנעל קאַליע און ביז דער קראַנקער נוצט זיי אויס, האָבען די מעדיצינען נישט די הייל־קראַפט. צוליב דער דאָזיגער מיינונג וועט דאָס אינערן־מיניסטער־יום היינטיגען מיטוואָך אַרויסשיקען צו דער קראַנ־קען־קאַסע אַ צירקולאַר, וועלכער וועט רעגולירען וועגען קאָנפליקט אין דער קראַנקען־קאַסע.

יודיש טעאַטער אין זאַל פיל־האַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

לעצטע פאָרשטעלונג

פון אַננאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

היינט, דינסטאָג, דעם 10־טען, 9 אָוונד, גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג

פון 1—2.50 זל. צום לעצטען מאָל!

די מאַמע פון דער וועלט

לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג.

הויפּט־ראָלען: „מרים" — אַננאַ יאַקובאָוויטש. „דעוו" — היימאַן יאַקובאָוויטש.

צום שלוס אַ גרויסער קאָנצערט מיט'ן אַנטייל פון אַננאַ יאַקובאָוויטש.

די פּיעסע איז רעושיסירט פון היימאַן יאַקובאָוויטש.

ס'נעהמען אַנטייל פּרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָרמאַן. מענער: פריעד, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווילין. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. וועלמאַן, טענץ איינשטודירט פון טאַנץ־מייסטער ב. ליבאָוויטש. אַרמינ.: אַ. בעזמאַן, בילעטען־לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.־קאַסע.

קירצליך וועט אויפטרעטען אין „פילהאַרמאָניע" דער בערימטער אַמעריקאַנער יודישער שוישפּילער בעני אַדלער און דער אימפּרעסאַריאָ סאָלאָמאָן קוסטין.

צום פריהלינגס־סעזאָן — קויפט איהר — אַמביליגסטען

אַרטיגע און אויסלענדישע קאָסמעטיק, פּערפומען, כעמיקאַליען

די בעסטע מינעראַל־וואַסערן

אין אַפּטייק־סקלאַד פון

מאַגיסטער־פאַרמאַציע

K. Stock

19 Zawadzka 19

Telefon 41-02.

אכטונג!

ספּעציעל פאַר אַפּריזענדע אין דאָרף!

בעזאָרגט אייך ביי אייער אָפּרייזע מיט אַ שאַכטעלע, וואָס ענטהאַלט נויטיגע מיטלען אַלס שנעל־הילף, ווי: יאָדינע, וואַטע, וואַלעריאַן־טראָפּען א. ז. וו. דער פּרייז פון די שנעל־הילף־שאַכטעלעך איז פון 2 זל. אָן.

די לוין-אקציעס.

די הוספה-פאדערונג פון די טריקאטאזש-ארבייטער.

(ב) נעכטען איז אין לאקאל פונ׳ם פוילישן ארבייטער-פעראיין פארגעקומען א פערזאמלונג פון די טריקאטאזש-ארבייטער, אויף וועלכער עס איז בעהאנדעלט געווארען די הוספה-פראגע.

פידוע איז בשעתו דער הוספה-ענין פון די טריקאטאזש-ארבייטער נישט ערלעדיגט געווארען, ווייל אויף די 15 פראצענט הוספה, וואס די ארבייטער האבען געפאדערט, האבען די ארבייטס-געבער נאר אקצעפטירט 6 פראצענט. אויף דער נעכטיגער פערזאמלונג איז דעריבער בעשלאסען געווארען ארויסצוטרעטען מיט א קאטעגארישער פאדערונג, אז דער ענין זאל ערלעדיגט ווערען אין דעם זין, ווי עס ווילען די ארבייטער און אין נעגעטנפאל — צו פערשטרייקען.

דער בוי-ארבייטער-שטרייק.

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט דעם שטרייק פון די בוי-ארבייטער, דערוויסען מיר זיך, אז נישט אלע ארבייטער זענען איינשטימיג מיט דער שטרייק-אקציע און אויף אייניגע ערטער האבען בוי-ארבייטער נעכטען א גאנצען טאג נארמאל געארבייט.

א רויב-אנפאל.

(2) נעכטען, בעת דער 24-יעהריגער אדאם אויגוסטיניאק פונ׳ם דארף דאשעקאוו הינטער לענשיק איז 11 א זייגער ביינאכט אדורכגעגאנגען דעם וואלד נעבען דעם דערמאנטען דארף איז איהם פון אונטען בעפאלען אנ׳אומבעקאנטער און דראהענדיג איהם מיט א מעסער האט ער ביי אויגוסטיניאק׳ן צוגערויבט א פארטפעל מיט 120 זל. און פערשידענע דאקומענטען.

נאכ׳ן בערויבען, האט דער באנדיט אנגעהויבען אויגוסטיניאק׳ן שטארק שלאגען איבער׳ן קאפ און פנים, ביז אויגוסטיניאק איז געפאלען א פערחלש׳טער און דער באנדיט איז ענטלאפען.

ווען אויגוסטיניאק האט זיך אויפגעכאפט פון חלשות, האט ער זיך דערשלעפט אין זיין דארף און וועגען דעם פאל געמאלדען באליציי, וועלכע האט באלד אנגעהויבען א געיעג נאך דעם אונבעקאנטען, אין רעזולטאט פון וואס זיי האבען בעת דער רעוויזיע ביים 28-יעהריגען באינאצקי געפונען אויגוסטיניאק׳ס פארטפעל נאר אהן דעם געלד.

באינאצקי פערטיידיגט זיך, אז דעם פארטפעל האט ער געפונען אין וואלד.

באינאצקי איז איינגעזעצט געווארען אין ארעסט.

פון געריכט.

א פראצעס פון גנבים.

(ב) דעם 2. פעברואר ה. י. האבען זיך אייניגע גנבים מיט נאכשליסלען אריינבעקומען אין דער וואוינונג פון פייוויש ווייסמאן, זגערזשער 32 און איהם אלץ ארויסגענומען פון דער שטוב.

ווייסמאן האט תיכף אלארמירט דעם 1-טען פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכער האט בודק געווען עטליכע גנבה׳שע מלינות און טאקי די זעלבע נאכט נאך געפונען די גנבה ביי א געוויסען יאן גורסקי פון קאלענבאך׳ס גאס און אין צוויי שעה שפעטער זענען ארעסטירט געווארען די גנבים, דאס פאר׳ל סטאניסלאוו און מאריאנא פעטריק, וועלכע האבען זיך נעבעטען געפונען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרייז-געריכט.

די פעטריק׳ס האבען זיך צו דער גנבה נישט בעקענט, בעווייזענדיג, אז דעמזעלבען אווענד, וואס די גנבה איז פארגעקומען זענען זיי גאר געווען אין קינא אויף „בן-הור“.

עדות אבער האבען בעוויזען, אז זיי זענען עס טאקי געווען די פאקטישע גנבים און אין קינא זענען זיי געגאנגען נאך דער גנבה און זיי זענען בעשטראפט געווארען: סטאניסלאוו פעטריק אויף 4 און א האלב יאהר שווערען ארעסט, מאריאנא פעטריק — אויף צוויי יאהר אויסבעסערונגס-הויז און גורסקי איז, צוליב מאנגעל אין בעווייזען, בעפרייט געווארען.

אין די אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50), ק. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 164), וו. סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. זינדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ה קאספערקעוויטש (זגיערזשער 54). ס. טראוויקאווסקא בזשעזשיזער 56).

וויכטיג פאר די לעטניקעס פון
אלעקסאנדער
און אומגעגענד!
ביי מיר בעקומט מען יעדען טאג 9 א זייגער פריה דעם „נייעם פאלקסבלאט“
פלאס, לוטאמירסקא 22.

שטרייק פון וואליזען - מאכער.

חינט, דינסטאג, דעם 10 יולי איז אויסגעבראכען א שטרייק ביים וואליזען-פאבר. די לוינען זענען ביז יעצט געווען פון 15 ביז 30 זלאטע א וואך. די ארבייטער פאדערן פאר די וואס פערדינען ביז 15 זלאטע א וואך 50 פראצ., פון 15 און העכער 30 פראצ. דער שטרייק נעמט ארום ביז 40 ארבייטער.

צעך פון מעטאל-מייסטער.

(—) היינט 6 א זייגער אין אווענט קומט פאר אין האנדווערקער-פערבאנד פאלודניאווא 4 די ערשטע אלגעמיינע פערזאמלונג פון נייגעגרינדעטען צעך פון מעטאל-מייסטער.

פארפאלען.

[בעפאלען אין גאס]. נעכטען, בעת דער סטודענט פון פילאזאפיע ווילי קיטעל איז בעגאנגען אויף נאפיורקאווסקי׳ס גאס, זענען איהם בעפאלען צוויי אומבעקאנטע פערזאנען און איהם שטארק צושלאגען.

די אומבעקאנטע איז ביז יעצט נישט געלונגען צו פערהאלטען.

[אויטא-ארגיעס]. (2) אונטער די רעדער פון אויטאס זענען נעכטען ארונטערגעפאלען אויף פיעטריקאווער 73 דער 15-יעהריגער סטאניסלאוו יאקובאוויטש, (וואולטשאנסקא 4) און אויף פיעטריקאווער נעבען הויז נומער 17 דער 26-יעהריגער מיכאל קושעמינסקי. אין ביידע פאלען האט די ערשטע הילף ערטיילט די פאגאטאוויע; אין ביידע פאלען האט געלונגען די שולדיגע שאפערן צו אנטלויפען.

[זיך געשאסען פון אייגענעם רעוואלווער]. (—) דער 18-יעהריגער ווילטשאק פון זגערזש איז לכבוד זונטאג געגאנגען אפיטאל שפאצירען אין וואלד פון וואנען ער האט זיך מיטגעברענגט א רעוואלווער, וועלכען ער האט כלומרשט געפונען אין וואלד.

אהיימקומענדיג האט ער אנגעהויבען מאניפולירען מיט דעם רעוואלווער און זיך אדורכגעשאסען די האנד און אלס צולאג האט פאליציי נעגען איהם צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל.

פון יודישען טעאטער.

היינט אין אווענד ווערט אין יודישען טעאטער (אין פילהארמאניע) צום לעצטען מאל געשפילט „די מאמע פון דער וועלט“.

צום שלוס וועט געגעבען ווערען א גרויסער קאנצערט.

* * *

דער בעקאנטער ארטיסט דוד האמבורגער האט נישט געשפילט אין היגען יודישען טעאטער אייניגע וואכען צוליב א האלז-קראנקהייט.

נאך אנ׳אפעראציע אין פאזנאנסקי׳ס שפיטאל, איז האמבורגער פולשטענדיג געזונד-געווארען און היינט טרעט ער שוין אויף אין דער פארשטעלונג פון „די מאמע פון דער וועלט“.

א דארף-שרפה.

נעכטען ביי נאכט איז פון אנ׳אומבעוואוסטע סבה אויסגעבראכען א שרפה אין דארף טאנזשעוו נעבען קרושאוו, ביים ארטיגען לאנד-ווירט אדאלף ארטור.

דאס פייער האט זיך פערשפרייט מיט אנ׳אונגעהויערע שנעליגקייט.

פון דער שרפה זענען פערברענט געווארען דאס וואוינונגס הויז, די סטאדאלע און די שטאלען מיט׳ן לעבעדיגען אינווענטאר. דער שאדען בעטרעפט 5000 זל.

אכטונג, לעטניקעס!
— דעם —
„נייעם פאלקסבלאט“
קען מען בעקומען טעגליך אויף די זומער-וואוינונגען:
גאלקובעק און זשאכאוויץ
אויף די באהן-סטאציעס.

טעלעגראמען.

אומגליק אין מינכענער אוניווערזיטעט

10 סטודענטען שווער פערוואונדעט געווארען.

בערלין, 9. (צט״ע). אין מינכען איז היינט 9 א זייגער אינדערפריה אין כירורגישען קליניק ביים אוניווערזיטעט פארגעקומען אנ׳אפעראציע אין דער אנוועזענהייט פון פיל סטודענטען און אמעריקאנישע סטודענטען. פלוצלינג האט זיך דער דאך איינגעריסען און שווער-פערוואונדעט 6 סטודענטען 4 סטודענטקעס און אנ׳אמעריקאנישען דאקטאר.

עמיגראנטען פון א״י

פאהרען קיין קרים.

אדעס, 9. (יט״א טעלעגראפיש). קיין אדעס זענען אנגעקומען פון „גדוד עבודה“ אין ארץ ישראל 27 יודישע פאמיליעס, וועלכע ווילען זיך בעזעצען אין קרים, וואו עס איז פאר זיי רעזערווירט א שטח לאנד. מיט די אנגעקומענע פערנעהמט זיך דער „געזערד“, וועלכער האט זיי בעזארגט מיט די נויטיגע מיטלען, כדי זיי זאלען קאנען ווייטער פאהרען.

אונגארישער נאצ. פילם

מיט אנטיסעמיטישע סצענעס.

בודאפעשט, 19 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער אונגארישער מלוכה-פאנד צו פראדוצירען פילמען האט בעשטימט א סומע צו רעאליזירען דעם ערשטען אונגארישען נאציאנאלען פילם. אין פילם זענען ספעציעל אריינגעשטעלט א רייהע אנטיסעמיטישע סצענעס.

שווערע לאגע פון די יודישע קאלאניסטען אין דרום-רוסלאנד

מאסקווע, 9. (יט״א טעלעגראפיש). דער יט״א-קארעספאנדענט, וועלכער איז צוריקגעקומען פון א רייזע איבער׳ן כערסאנער ראיאן, גיט איבער, אז צווישען די דארטיגע יודישע קאלאניסטען הערשט א פערצווייפעלטע שטימונג. די קאלאניסטען לעבען בלויז פון די קליינע פארציעס ברויט, וואס זיי בעקומען פון דער שטאדט. די תבואה איז פערברענט פון דער היץ. אין אדעסער און קריוואראגער ראיאן איז די לאגע בעסער, אבער דאך איז נויטיג הילף פון דער זייט.

ארטאדאקסען-צוזאמענפאהר אין בעסאראביען.

געגען וואהל-רעכט פון פרויען.

קישענעוו (י. ט. א.) דא האט זיך פערענדיגט דער ארטאדאקסישער צוזאמענפאהר אין בעסאראביען. דער צוזאמענפאהר האט געדויערט 3 טעג ביים אנטייל פון לערך 150 דעלעגאטען, פון זיי 90 פון קישענעוו גופא. ס׳רוב פראווינצער דעלעגאטען זענען בעשטאנען פון רבנים, שוחטים און אנדערע כלי-קודש. דעם פארזיץ האט געפיהרט הרב צירעלסאן. עהרען פארזיצער איז געווען דער הויפט-צענזאר פון בוקארעשט דר. רייכער.

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן סטאטוט-פראיעקט פאר די יודישע קהלות אין בעסאראביען, האט דער צוזאמענפאהר אנגענומען א בעשלוס, אז די קהלות דארפען זיין רעליגיעזע. פרויען דארפען נישט האבען קיין אקטיוו און פאסיוו וואהל-רעכט. עס זענען אנגענומען געווארען נאך א רייהע בעשלוסען וועגען „קאראבקע“ און אנדערע און דערמיט האט זיך די קאנפערענץ געשלאסען.

אנטי-יודישע מאניפעסטאציעס אין טונים.

טוניס, (י.ט.א.) די יודישע בעפעלקערונג אין שטעטיל זארסיס שטעהט אויס גרויסע צרות מצד די ארטיגע אראבער. עס געהט נישט פערביי קיין איין טאג, אז א יוד זאל נישט ווערען בעליידיגט, אדער געשלאגען דורך אראבער. דער קאליף הייסט דעם געליטענעם ווענדען זיך צום קאמענדאנט און דער קאמענדאנט שיקט איהם אפ צום קאליף.

אפילו די מתים לאזט מען נישט צורוה אין זארסיס. כמעט ביי יעדער יודישער לויה שליידערן די אראבער שטיינער אין דעם עולם, וואס בעגלייט דעם מת און זידלען זיי.

שטאט-ראט-וואהלען אין ליפנא.

ליפנא, 9. (טעלעפאניש). זונטאג זענען דא פארגעקומען וואהלען צום שטאט-ראט. פון די יודישע ליסטעס זענען געוועהלט געווארען: ציוניסטען — 3 מאנדאטען, „אגודה“ — 1 מאנדאט, בונד — 1 און לינקע פ. צ. 1.

א קאנפערענץ פון אמעריקאנער העברעאיסטען.

ניו-יארק (י. ס. א.) אין פעטערסאן איז אבגעהאלטען געווארען א קאנפערענץ פון „הסתדרות עברית“ אין אמעריקא מיט דער בעטייליגונג פון 100 דעלעגאטען פון פערשידענע אמעריקאנער שטעדט. לויט די בעריכטען, וואס זענען פארגעלעזען געווארען אויף דער קאנפערענץ איז צו זעהען, אז די בעוועגונג פאר דער העברעאישער שפראך פערשטארקט זיך כסדר אין אמעריקא. אין משך פון פערגאנגענעם יאהר זענען ארויסגעגעבען געווארען 50 העברעאישע ביכער.

די קאנפערענץ האט אנגענומען דעם בידזשעט אין דער הויך פון 48.000 דאלאר, דערונטער 26.000 דאלאר פאר׳ן העברעאישען וואכענבלאט „הדואר“. דער דעפיציט מאכט אויס 12.000 דאלאר.

אלס פרעזידענט פון „הסתדרות עברית“ איז אויסגעוועהלט געווארען ה׳ אברהם גאלדבערג, אלס וויצע-פרעזידענט דר. פ. כורגין. אלס סעקרעטער איז אויסגעוועהלט געווארען ה׳ וויליאם ז. שפיגעלמאן.

יאהרטאג פון בעפרייען דעם ליובאוויטשער רבי

ריגע, (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט׳ן יאהרטאג פון דער בעפרייאונג פון ליובאוויטשער רבי שניאורסאן פון דער סאוויעטישער תפיסה האבען זיך פערזאמעלט אין ריגע וואו עס וואוינט איצט הרב שניאורסאן, פיל חסידים זיינע פון לעטלאנד און אנדערע לענדער, כדי צו פייערן דעם דאזיגען טאג.

הרב שניאורסאן איז, ווי בעקאנט, ארעסטירט געווארען אין רוסלאנד מיט העכער א יאהר צוריק. דורך דער סאוויעטישער מאכט אונטער דער בעשולדיגונג, אז ער האט געזאמעלט געלד פאר ישיבות. דער רבי איז געווען אינטערנירט אין א רייהע סאוויעטישע תפיסות און ערשט א דאנק דער אינטערווענץ פון פערשידענע אויסלענדישע פערזענליכקייטען איז ער בעפרייט געווארען מיט׳ן בעדינג, ער זאל גלייך פערלאזען די גרעניצען פון ראטען-פערבאנד.

ירושלים, (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט׳ן יאהרטאג פון בעפרייען דעם ליובאוויטשער רבי פון סאוויעטישער תפיסה האבען הרב-הכולל קוק און הרב זאנענפעלד פערעפענטליכט אויפרופען, וועלכע פאדערן אויף צו שטיצען די יודישע ארטאדאקסישע אינסטיטוציעס.

ענטדעקט א שפיאנאזש-ארגאניזאציע.

ווילנא, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די זיכערהייטס-מאכט איז נעפאלען אויף די שפורען פון א סאוויעטישער שפיאנאזש-ארגאניזאציע. ביים דארף וועלקיע הומארי איז פערהאלטען געווארען א פערזאן, וועלכער האט געוואלט אריבערגעהן די רוסישע גרעניץ. ביי דעם פערזאן האט מען געפונען וויכטיגע מיליטערישע דאקומענטען, וועלכע זענען געווען בעהאלטען אין א פעסעל פוטער, עס זענען דורכגעפיהרט געווארען א רייהע ארעסטען.

וועגען „זאליטשקעס“ אויף אומזאץ-שטייער.

ווארשא, 9 (טעלעפאניש) א רעלעגאציע פון צענטראלען סוחרים-פעראיין איז היינט געווען מיט אנ׳אינטערווענץ ביים פינאנץ-מיניסטער, אז די „זאליטשקעס“ פון אומזאץ-שטייער פון די אונטערנעהמונגען וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס-ביכער זאלען געגומען ווערען אין רערזעלבער הויך וואס איז יאהר 1927. די אויסזיכטען פון דער אינטערווענץ זענען זעהר שוואכע.

טויט-שפרונג פון אנ׳אעראפלאן

בערלין, 9 (ספ. טעל.) בעת לופט-מאנעווערעס איז די דייטשע לופט-פליהערין עלא טאוער פון לייפציג ארויסגעשפרונגען מיט א שוץ-שירעם פון 500 מעטער הויך, דער שירעם האט זיך אבער נישט געעפענט און די פליהערין איז דער׳הרג׳עט געווארען אויפ׳ן ארט.

62 מענשען אומגעקומען

בעת׳ן לעצטען שטורם-ווינד אין פוילען.

ווארשא, 9 (טעלעפאניש) לויט אפיציעלע ידיעות זענען בעת׳ן לעצטען שטורם-ווינד וואס איז אדורכגעגאנגען איבער פוילען אומגעקומען 62 מענשען.

אָרימע הונגעריגע מיידלעך טראָגען די צירונג ביי אַנ׳אויסשטעלונג אין לאָנדאָן.

וואָס וואָלט אַ פרוי נישט געטון, אום צו טראָגען שעהנע קליידער און רייכע צירונג? וועלכע פרוי אין דער וועלט וואָלט געקענט ביישטעהען דעם נסיון, נישט צו וועלען זיך אויספוצען אין סאַמעט און אין זייד, און דער טייערסטער צירונג, וואָס געפינט זיך אויף דער וועלט? רוכט זיך, אַפילו די אַלטע באָבע חוה, וועלכע האָט אין איהרע צייטען זיך צופרידענגעשטעלט מיט אַ בלאַט פון אַ פייגען־בוים, אַנשטאָט קליידער, און וואָס האָט דאַן נישט געהאַט קיין חבר׳טעס פאַר וועמען זיך צו פוצען „זיי אויף צופיקעניש", וואָלט זיך אויך נישט ענטזאָגט, ווען מען זאָל איהר דאַן געוויזען אָנבאָטען שעהנע קליידער מיט רייכע צירונג. און דאָך מוז מען היינט־צו־טאָג צו צאָהלען פרויען און מיידלעך אין לאָנדאָן, אַז זיי זאָלען זאָגטון אַ קלייד, וואָס קאָסט נישט ווייניגער ווי הונדערט פונט שטערלינג. און פערעל, וואָס קאָסט אויך אומגעפעהר אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר...

און איהר מאַכט אַ טעות, אויב איהר מיינט אַז דאָ סוענען עפעס אַלטע בתולות און אָפּגעלעבטע ווייבער, וואָ סוענען מיאוס און האָבען קיין לעבען נישט אין זיך, און דערום זענען זיי אויף דער עלטער פרומע צנועות געוואָרען. דאָס זענען גראָדע די שעהנסטע, יונגסטע און לוסטיגסטע מיידלעך, וואָס לאָנדאָן פאַרמאָגט. נאָך מעהר, די שטייפע בעלי גאווה׳ניצעס, וועלכע מען דאַרף נאָר צו צאָהלען, אַז זיי זאָלען אָנטון פאַר עטליכע טויזענד פונט צירונג אויף זיך זענען אָפּטמאָל אָרימע שלעפּערקעס, וואָס האָבען נישט אַ טאָג איבערצולעבען; וועהרענד פּרינצעסינס, באַראָנעסעס און גראַפיניעס וואָלטען זיך געשעצט גליקליך ווען זיי זאָלען פערמאָגען אַזעלכע צירונג. דאָס איז לאָנדאָן.

אי ןלאָנדאָן און אין אַנדערע גרויסע אינדוסטריעלע שטעט איז קיין נייעס נישט צו האָבען אַ „פּאַבליק־עקסהיבישאָן" (אַנ׳עפענטליכע אויסשטעלונג), סוחרים און פאַבריקאַנטען קריגען זייערע בעסטע סחורות און פּראָדוקטען, זייערע לעצטע ערפינדונגען און נייעסטע זאַכען, און מען שטעלט עס אַרויס פאַר׳ן פּובליקום. אייניגע אַזעלכע אויסשטעלונגען רוייערן טעג, אַנדערע — וואָכען, און נאָך אַנדערע רויערן אויך מאָנאַטען. אָבער אַ גאַנץ אַנדערע אויסשטעלונג איז איצט פאָרגעקומען אין לאָנדאָן. מען האָט עס אין ערגעץ נישט אַנאָנסירט פערקעהרט, מע ןהאָט געבעטען די צייטונגען, אַז זיי זאָלען וועגען דעם פריהער קיין וואָרט נישט דערמאָהנען, ביז די אויסשטעלונג וועט זיין פאַריבער, און מען האָט גענומען די שטרענגסטע מיטלען עס צו האַלטען אי ןגעהיים ווי ווייט מעגליך.

די באַלעבאַטים פון דער אויסשטעלונג האָבען אַרויסגעשיקט פריוואַטע איינלאַדונגס־קאַרטען צו געקליבענע מענשען, מיט אַ וואָרנונג, אַז מען זאָל נישט וואַגען איבערצוגעבען די קאַרטע צו אַ צווייטער פערזאָן.

איינגאַנצען זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען 5 הונדערט איינלאַדונגס־קאַרטען און פיר הונדערט פון די איינגעלאַדענע זענען געקומען. אָבער פאַר די פיר הונדערט געסט האָבען די באַלעבאַטים פון דער אויסשטעלונג געמוזט בעזאָרגען צוויי הונדערט געהיים־פּאָליציאַנטען פון דער לאָנדאָנער דעטעקטיוו ביוראָ, וואָס זענען געווען בעוואָפענט פון קאָפּ ביז די פיס, און וואָס האָבען געהיט יעדען בליק און יעדע בעוועגונג פון די אַנוועזענדע. די צייטונגס־פערטרעטער זענען זעהר פּאַרזיכטיג אָנגעטרוכט געוואָרען, איידער מען האָט זיי אַריינגעלאָזט, און אַפילו ווען זיי זענען שוין דורכגעגאַנגען דעם שטרענגען עקזאַמען פון די פּאָליציי דעטעקטיווס, האָט מען זיי אויך נישט צוגעלאָזט אין זאַל פון דער אויסשטעלונג, נאָר אויף אַ ווייטיגען באַלקאָן, וואו מען האָט געקענט זיצען און אַלעס זעהן, ווייל הערען איז נישט געווען וואָס, און די אַלע פאַבריקאַנטען מיט דער קאָסטבאַרער וואַך זענען געווען פאַר אַנ׳אויסשטעלונג, וואָס האָט איינגאַנצען געדויערט דריי שטונדען.

די אויסשטעלונג איז געווען פון דער „געשאַנאַל־רזשועלערס־אַסאָסיאיישאָן אָוו גרעיט בריטען", (די נאַציאָנאַלע יובעליר־געזעלשאַפט פון ענגלאַנד) און איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין דעם לאָנדאָנער אַריסטאָקראַטישען „מעי־פעיר־האָטעל". ריזע געזעלשאַפט פון די רייכסטע יובעלירען און גאָלד־שמידען אין ענגלאַנד, האָט אַראַנזשירט די אויסשטעלונג כדי צו ווייזען די געלד־זעקלעך פון לאָנדאָן די גרויסע געלטענע אוצרות, וואָס די מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט בעזיצען. די איינצעלנע מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט האָבען זיך נישט צופרידענגעשטעלט מיט זייערע רייכע שויפענסטער, אין וועלכע זיי האַלטען אַרויסגעשטעלט די קאָסטבאַרע גאָלדוואַרג, פערל און בריליאַנטען, ווייל אין, די פענסטער קענען נישט אַלע זעהען אַלעס. דערפאַר האָבען זיי די אויסשטעלונג אַראַנזשירט פאַר די פיר אָדער פינף הונדערט רייכסטע מענשען אין לאַנד. און פאַר אַזאַ אויסשטעלונג איז נישט געווען קיין פאַסיגערער פלאַץ אין לאָנדאָן, ווי דער „מעי־פעיר האָטעל".

אַלס „האָסטעסעס" (בעלעבאָסטעס פון אָוונט) זענען בעשטימט געוואָרען די פּרינצעסין אַרטור פון קאָנאָוט (דעם קעניגס טאָכטער) און מרס. וויל פריד עטלי, די פרוי פון יעצטיגען טראַנספּאָרט־מיניסטער), איינע פון די שעהנסטע פרויען אין ענגלאַנד, און וואָס האָט דעם רייכסטען געשמאַק פאַר צירונג און קליידער. צווישען די געסט האָבען זיך געפונען פיל ענגלישע און אויסלענדישע פּרינצעסינס פרויען פון ענגלישע לאָרדען, צווישען זיי אויך די צוויי קאַפּיטאַליסטישע פרויען רעפּוטאַטקעס פון פּאַרלאַמענט, ליידי אַסטאָר און מרס. פיליפּסאָן, די געוועזענע אַקטריסע.

עס איז אָבער געווען שווער צו געפינען די פּאַסענדע פּערזאָנען, וואָס זאָלען אָנטון אויף זיך די צירונג, און עס ציינען צו די פערזאַמעלטע געסט. מען האָט דאָך נישט געקענט גלאַט נעהמען אַ שנירעל פערל אָדער אַ פּאָר בריליאַנטענע אויר־רינגלעך, עס אַרויפלייגען אויף אַ שעהנעם סאַץ און עס אַרומטראָגען צו יעדען איינעם עס צו ציינען. דאָס וואָלט דאָך קיין פּנים נישט געהאַט. מען האָט דערום געמוזט געפינען בילד־שעהנע פרויען אָדער מיידלעך, מיט אויסערגעוועהנליך שעהנע פיגורען און גלידער, וואָס זאָלען זיך קענען אָנטון אין די רייכסטע קליידער, און זיך אַרומהענגען מיט די קאָסטבאַרע צירונג. מען האָט געדאַרפט געפינען, וואָס מען רופט „מענעקינס" (מענשליכע מאָדעלען) וואָס זאָלען מיט זייער נאַטירליכער שעהנקייט זיך צופּאַסען צו די רייכע קליידער און צירונג, און וואָס זאָלען קענען אַרומשפּאַצירען אין דעם רייכען זאַל און רייצען די צושויער. אַזעלכע צו געפינען איז געווען נישט קיין לייכטע זאַך. עס איז שווער געווען צו געפינען איינע מיט אַלע מעלות, וואָס האָבען אַ שעהנע צאַרטע הויט, שעהנע גלידער און נאָך אַ שעהנע פיגור דערצו, מיט גראַציעזע בעוועגונגען; און די אַלע מעלות זענען אַבסאָלוט נויטיג געווען צו מאַכען דעם געווינשטען עפעקט אויף דעם צושויער. אויב עס זענען אַפילו געווען צווישען די אַריסטאָקראַטישע פרויען אַזעלכע, וואָס האָבען בײ מעלות בעזעסען, האָבען זיי, נאַטירליך, נישט געוואָלט מאַכען פון זיך אַ שאָו, און די אַראַנזשירער פון דער אויסשטעלונג האָבען זיך געמוזט ווענדען צו זייטיגע מעקלער און פערמיטלער, אַז זיי זאָלען שאַפען די שעהנסטע און פּאַסיגסטע „מענעקינס" פאַר דער אויסשטעלונג.

מען האָט אויסגעזוכט עטליכע פון די שענסטע מאָדעלען פון לאָנדאָנער קינסטלער־סטודיאָס, מען האָט אויך געפינען עטליכע צווישען לאָנדאָנער כאָריסטקעס, און די איבעריגע האָט מען פּשוט אויסגעזוכט פון די לאָנדאָנער גאַסען־מיידלעך, וועלכע די נאַטור האָט בעשאָנקען מיט שעהנע קערפּערס, וואָס איז זייער איינציג פערמעגען. מען האָט זיי געדינגען פאַר די עטליכע שעה, וואָס די אויסשטעלונג האָט געדויערט, און מען האָט זיי נישט שלעכט בעצאָהלט דערפאַר, וואָס זיי האָבען זיך אויף פינף אָדער צעהן מינוט זיך אויסגעטון פון זייער אָרימקייט און זיך פערוואַנדעלט אין גרעפינס און פּרינצעסינס.

עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז מען האָט פריהער גוט געוואַשען און געריינגט די אַלע מיידלעך, וואָס מען האָט געבראַכט פון דער לאָנדאָנער אונטערוועלט, איידער מען האָט זיי ערלויבט אָנצוטאָן אַ קלייד פון דער אויסשטעלונג, און איידער זיי האָבען אַ פוס אַריינגעשטעלט אין דעם „מעי פעיר" האָטעל. דערפאַר, ווען זיי זענען ערשינען אויף דער ספּעציעלער בינע, וואָס איז געווען איינגעריכטעט אין דער גרויסער באַל־רום פון האָטעל, האָבען זיי אויסגעזעהען אַזוי שעהן און רייצענד, אַז די געבוירענע גרעפינס און פּרינצעסינס האָבען זיי מקנא געווען. איין יונג מיידעל האָט אַלעמען ענטציקט מיט איהר שעהנקייט. מען האָט איהר אָנגעטון קליידער און צירונג פאַר הונדערט טויזענד פונט שטערלינג. אַרויסגעהענדיג פון דער אויסשטעלונג האָט זי דערצעהלט פאַר אַ גרופּע צייטונגס־פערטרעטער, אַז ווען נישט די עטליכע שילינג, וואָס זי האָט געקראָגען פאַר איהר „אַרבייט", וואָלט זי נישט געהאַט איצט אויף אַ מאָהלצייט, און וואָלט געמוזט שלאָפען אין גאַס.

(סוף קומט)

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה

קאָנסטאַנטינער 9. טעלעפאָן 27-81.

[illegible] פון: 12—2 און פון 5—7 [illegible]

[illegible] 17 פון 10—11 [illegible]

אַכטונג, לעטניקעס וווישניאַווא־גורא און קראַשעוו!

— דעם —

„נייעם פאָלקסבלאַט"

בעקומט איהר יעדען פריהמאָרגען פון 8 אַ זייגער אין דער ווילע בענדיטאָוויטש נעבען יאַניצקי פעלדשער ביים צייטונגס פעו קויפער ט. יאַמניק. איך טראָג אויך אָפּ אַ היים.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

יננערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען־ און קינסטליכע זונען. נעמט אָן אין דער לעטשניצע זגעזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

אַ דין תּורה

צווישען „יעקב אבינו" און „לבן הארמי"...

זייט לאַנג, לאַנג האָט מען שוין נישט אַזוי חאַרציג געלאַכט אין וואַרשאָווער ראַבינאַט, ווי ביי דער דין תּורה צווישען „יעקב אבינו", פון לאַשיצע און „לבן הארמי", פון נאַוואָליפּיע גאַס, אין וואַרשאַ.

דער נאָמען פון „יעקב אבינו" איז אייגענטליך נישט „יעקב", נאָר יוסף, יוסף לאַשיצער, נאָר אין זיין זהאַנדלונג דערמאָהנט ער איינגאַנצען אָן יעקב אבינו.

— זאָל ער מיר געבען אַ ווייב, שרייט יוסף לאַשיצער, אַ ווייב זאָל ער מיר געבען, דער שווינדלער. יעך האָב געאַרבייט ביי איהם זיבען יאָהר פאַר אַ ווייב און איצט גיט ער מיר נישט...

די רבנים זענען אויסער זיך. זיי בעטראַכטען דעם מאַהנער, יוסף לאַשיצער, זיי בעטראַכטען דעם יוד, דעם שניידער פון נאַוואָליפּיע גאַס, ביי וועלכען יוסף לאַשיצער מאַהנט אַ ווייב, און זיי קענען בשום אופן נישט בעגרייפען אין וואָס דאָ נעהט, זינט דער ראַבינאַט עקזיסטירט איז נאָך קיינמאָל אַזאַ דין תּורה נישט געווען.

— רעדט ווי אַ מענש, — זאָגען ווי צו יוסף לאַשיצער, וואָס מאַהנט אַ ווייב, — דערצעהלט וועגען וואָס עס געהט.

יוסף לאַשיצער, אַ יוד אַ שטיקעל תּם, שוין נישט נאָר קיין יונגערמאַן, דערצעהלט ווי אַזוי עס איז געווען.

— אַזוי, — הויבט ער אָן, — יעך אַליין, ווי איהר קוקט מיך אָן, בין אַ לאַשיצער, יעך בין אַלע מאָל געווען אַ שניידער, געניהט הויזען, פעררריכט אַ רעקעל און געלעבט מיט מיין ווייב, ווי עס דאַרף צו זיין ביז עס איז אָנגעקומען די מלחמה אויף דער וועלט. מען האָט מיך גענומען אין מיליטער און אַוועקגעשיקט אויף דעם פראָנט.

— נו?

— אויפ׳ן פראָנט, יורען, איז געווען נישט גוט, גאָרנישט גוט, מען האָט געשאָסען, געלעגען אין די גריבער, נישט געגעסען, נישט געטרונקען. איין מאָל האָט מיר אַ קויל געטראָפען, האָט מען מיך אַוועקגעפיהרט אין שפּיטאָל אַריין און עס איז מיר געוואָרען גוט, אָבער ווי נאָר יעך בין געוואָרען געזונד, האָט מען מיך צוריקגעשיקט אויפ׳ן פראָנט און ווידער האָבען זיך אָנגעהויבען צרות. ווידער שיסען, הונגער, ליגען אין די גריבער — ביז ב׳בין אַריינגעפאַלען אין „פּלען" (געפאַנגענשאַפט)...

— נו?

— אַז איך בין צוריקגעקומען פון „פּלען" ביי יעך אַוועק צו מיר אין שטעטעל, צו מיין ווייב, יעך קום צוגעהן צו מיין שטוב, נישטאָ די שטוב...

— וואו איז די שטוב? — פרעג יעך ביי מענשען.

— אָפּגעברענט, — זאָגען זיי מיר.

— און די ניי־מאַשין וואו איז? פרעג יעך.

— אָפּגעברענט, — זאָגען זיי מיר.

— און דאָס ווירטשאַפט, די בעטען, דער טיש, דאָס פרעס־אייזען?

— אָפּגעברענט.

— און דאָס ווייב וואו איז? פרעג יעך שוין.

— געשטאָרבען, זאָגען זיי מיר. געה אַרויס אויפ׳ן גוטען אָרט, וועסטו זעהן דאָס קבר.

— וואָס האָב יעך געקענט טון? אַז קיין מאַשין איז נישטאָ, קיין פרעס־אייזען איז נישטאָ, קיין טיש נישטאָ, קיי ןטעפּעל־לעפּעל נישט, קיין ווייב אויך נישט — האָב איך זיך מישב געווען און אַוועק קיין וואַרשאָ.

— אין די ערשטע צייטען האָב יעך זיך אַרומגעדרעהט ליידיג, נישט געהאַט קיין אַרבייט, קיין נאַכטלעגער, ביז איך בין אָנגעקומען צו אָט איהם, דעם באַלעבאָס מיינעם, אַ שניידער, אַרבייטען.

— וואָס ווילסטו? — פרעגט ער מיך.

— גיב מיר וואָס איך דאַרף — האָב איך געזאָגט — און איך וועל אַרבייטען ביי דיר.

— וואָס דאַרפסטו? — פרעגט ער מיך.

— וואָס דאַרף אַ יוד? — האָב יעך געזאָגט — אַ יוד דאַרף עסען אַ לעפעל געקעכטס, האָבען אַ נעלעגער, וואו אָנצושפּאַרען דעם קאָפּ, און אַ ווייב.

— גוט — האָט דער באַלעבאָס געזאָגט — ועץ דיך צו דער מאַשין.

— יעך האָב מיך אַוועקגעזעצט צו דער מאַשין און געאַרבייט, געקומען צו מיטאָג, האָט מיר די באַלעבאָסטע דערלאַנגט עסען.־ אָפּגעגעסען, ווייטער צו דער מאַשין, ביז ווטשערע. אָפּגעגעסען, האָט מען מיר אויסגעבעט און איך האָב זיך געלייגט שלאָפען. און אַזוי יערען טאָג.

— ביזטו צופרידען? — האָט מיך דער באַלעבאָס געפרעגט.

— יאָ — האָב איך געענטפערט — אַליין איז גוט, דאָס עסען איז גוט, דאָס נאַכטלעגער אויך — נאָר אַ ווייב וואָלט איך נאָך וועלען האָבען.

— וועסט קריגען אַ ווייב אויך — האָט דער באַלעבאָס געענטפערט — אַרבייט נאָר אָפּ אַ ביסעל, א.ז.וו. ניך געהט עס נישט, מען שוין ניגנען אַ שטוב, קויפען ווירטשאַפט, דאָס אַלץ דאַרף קאָסטען אַנ׳אוצר מיט געלד, און מען מוז לאַנג אַרבייטען, ביז מען זאַמעלט אָן אַזאַ אוצר מיט געלד.

— ווי לאַנג וועל יעך דאַרפען אַרבייטען? — האָב איך געפרעגט דעם באַלעבאָס.

— זיבען יאָהר!

— אַזוי פיל?

— וואָס איז? — יעקב אבינו האָט געמענט אַרבייטען זיבען יאָהר, און דו, לאַטוטניק איינער, קענסט נישט? — ביזט מעהר מיוחס?...

— גוט — האָב יעך געזאָגט — זאָל זיין זיבען יאָהר.

זיבען יאָהר האָב יעך געאַרבייט שווער און ביטער, ביי טאָג און ביי נאַכט. די אויגען ביי דער נאָדעל זיך אַרויסגענומען, כ׳האָב קיינמאָל קיין גראָשען נישט גענומען, און איצט נאָך די זיבען יאָהר, וויל ער נישט האַלטען וואָרט און גיט מיר נישט קיין ווייב... אַזאַ שווינדלער!...

— איז עס אמת? — פרעגען די רבנים ביים מאָרערנעם „לבן הארמי", דעם שניידער פון נאַוואָליפּיע גאַס — אַזוי איז געווען דער אָפּמאַך?

— יאָ, רבי.

— פאַרוואָס־זשע האַלט איהר נישט אייער צוזאָג?

— איך האַלט יאָ — איך גיב איהם אַ ווייב, איך רינג איהם אויך אַ קעלער־שטוב צו וואוינען, נאָר ער וויל נישט.

— פאַרוואָס ווילסט דו נישט?

— וויל ער גיט מיר אַנ׳אַלטע, אַ מיאוס׳ע...

— זי איז שעהנער פאַר דיר, אַלטער בוין! — זאָגט דער באַלעבאָס.

— זאָל זי זיין, און יעך וויל זי נישט. נישט צוליב אַזאַ פּאַסקודניצע האָ באיך אָפּגעהאָרעוועט זיבען יאָהר שווער און ביטער, אַ שעהנע וויל יעך!

— היילינגע רבנים, ס׳איז נישט אויסצוהאַלטען פון איהם — קלאָגט זיך דער שניידער — וואָס׳ער כּלה איך זאָל איהם נישט ברענגען, וויל ער נישט, ער זאָגט ער, איז צו אַלט, די איז אַביסעל שטומליך, די האָט אַ הויקער, די איז געשטופּעלט, די איז הינקענדיג אויף אַ פוס, יענע איז בלינד אויף אַנ׳אויג, ס׳איז נישט אויסצוהאַלטען פון איהם...

— גנב, שווינדלער — שרייט „יעקב אבינו" — די אַרבייט, וואָס איך האָב געאַרבייט ביי דיר זיבען יאָהר צייט, איז געווען גוטע אַרבייט, נישט בלינד, נישט שטום, נאָר גאַנצע גוטע אַרבייט, אַ פערמעגען האָסטו ביי מיר געמאַכט און איך וועל זיך נישט לאָזען אַריינשלייערען קיין קאַליקע, אַ ווייב וויל איך, אַ יונגע, אַ שעהנע, און נישט קיין קעלער־שטוב וויל איך, נאָר אַ בוידעם־שטיבעל, ווי אַלע מענשען...

די דין־תּורה איז אַ שווערע. כאָטש גאָה און ברענג פאַר די רבנים אַלע כּלה׳ס, וואָס „לבן הארמי" פון נאַוואָליפּיע גאַס וויל אַריינשלייערען זיין „יעקב אבינו" פון לאַשיצע און קלויב אויס איינע פון זיי, וואָס זאָל יעקב׳ן געפעלען ווערען.

היפיל מען זאָל זיך נישט בעמיהען, טוועלן ביי „יעקב אבינו" פון לאַשיצע, ער זאָל מסכים זיין אויף אַ כּלה, וויל ער נישט.

— אַ שעהן געשטאַלט וויל יעך — שרייט ער — יעך בין ווערט פאַר די זיבען יאָהר אַרבייט...

אין ראַבינאַט איז פרעהליך. שוין עטליכע מאָל, ווי די רבנים האָבען געוואָלט ברענגען צו אַנ׳אויסגלייך, נאָר עס געהט נישט, און יערען טאָג קומט „יעקב אבינו" און מאַכט ווייטער סקאַנדאַלען אין געשריייען.

ער לויפט אַרום צו די קהל־לייט, צו די שעהנע יודען און פאָדערט גערעכטיגקייט.

— איז דאָ גערעכטיגקייט אויף דער וועלט? — וויל ער וויסען — צי ס׳איז נישטאָ קיין גערעכטיגקייט אויף דער וועלט? — זאָל מען מיר זאָגען, זאָל מען מיר.

אויף נאַוואָליפּיע גאַס ביים שניידער׳ס האָוזונג איז אויך לעבעדיג. טאָג־טעגליך קומט „יעקב אבינו" פון לאַשיצע, קלאַפּט אָן און טיר צו „לבן הארמי" און מאַכט קולות, אַז מען הערט אויף דער גאַנצער גאַס.

— גנב, גיב מיר אַ ווייב, גיב מיר!

יונגען און מיידען פּאַטשען מיט די הענד, מיידלעך מאַכען חוזק און שטעלען זיך פאַר פאַר כּלה׳ס, מייסע חברה׳ניקעס קרעהען ווי די הענער, שרייען הוראַ און „יעקב אבינו" — האַלט זיך ביי זיינס.

— אַפילו די גאַנצע וועלט זאָל זיך צוזאַמענקומען, וועל יעך אויספיהרען מיינס, וויל יעך האָב געהאָרעוועט, האָב יעך.

די לעצטע טעג איז ער געקומען צו די רבנים און דערצעהלט, אַז ער וועט אָנגעבען אויף זיין באַלעבאָס אין געריכט.

עס וועט שוין איינמאָל זיין אַ געריכט.

נ. ה.

17 יאהר געוועזן געשמד'ט

און צוריק געווארען א יוד.

א וואונדערליכע געשיכטע. — טאטע-מאמע קומען צו חלום. — געפלאגט פון גוים, און געיאגט פון יודען. — דער קאלישער רב איז איהם מגייר און באלד מסדר-קדושין.

א אויסטערלישע פאסירונג איז די פאריגע וואך געווען אין קאליש.

אין בלאשקי האבען מיט איינינע און צוואנ-ציג יאהר צוריק געוואוינט דאס פארפאלק אליהו און רבקה מא-שאק. זיי האבען געהאט א בן-יחיד יהודה לייב. ווען דאס קינד איז אלט געווארען זעקס יאהר, זענען די עלטערן געשטארבען. און אזוי ווי קיינער אין בלאשקי יא שטעדטעל, וואס שמ'ט מיט „רחמנות" און משומדים) האט דעם יתום נישט געוואלט אריינגעהמען, האט איהם א בעקאנ-טער פויער, וועלכער האט נישט געהאט קיין קינ-דער, מיטגענומען אויפ'ן דארף, אפגעשמד'ט דאס קינד און געמאכט איהם פאר א פאסטוך מיט'ן נאמען וולאדיסלאוו.

איז אזוי אויפגעוואקסען וולאדיסלאוו צווישען קיה און גענז און פערגעסען פיסלעכווייז אין זיין יודי-שער אפשטאמונג. געווען איז ער א שלאנקער בחור מיט יודישען חן, האבען איהם קיין כלות נישט בעפעהלט און נישט איינמאל זענען צוליב דעם פארגעקומען געשלעגערייען צווישען איהם און די אמתע שקצים אויפ'ן דארף.

איינמאל, בעת א באיקע, זאגט צו איהם א שגץ: „זשיד פארשיווי".

וולאדיסלאוו'ן איז עפיס אזא מין „צוגעמען" אויסגעקומען אויסטערליש און אנגעהויבען אריינ טראכטען אין דעם גאנצע טעג.

ווען ער איז אלט געווארען 17 יאהר, זענען איהם געקומען צו חלום א יוד מיט א יודענע און איהם ערקלערט, אז זיי זענען זיינע טאטע און מא-מע. וויסען זאל ער, אז ער איז א יוד און ער מוז זיך צוריק מגייר זיין.

די חלומות האבען זיך אלץ עפטער איבער חזר'ט, ביז ענדליך וולאדיסלאוו האט בעשלאסען אוועקצופאהרען נאך לאדז. דא איז ער געווארען א בעקער-ארבייטער און פארבליבען אזוי ביז ער איז געגאנגען צום מיליטער-דינסט.

בשעת'ן דינען איז איהם אויפגעקלערט גע-ווארען דער גאנצער ענין מיט זיין שמד און בע-שלאסען נאכ'ן צוריקקעהרען אהיים, דורכאויס צו-ריקצוקעהרען צום יודענטום.

ווען ער איז צוריקגעקומען פון מיליטער נאך בלאשקי, האט איהם נעבעך קיינער נישט געוואלט אריינלאזען. די גוים, ווייל ער איז פון זיי אנטלא-פען, און די בלאשקער יודעלעך ווייל... זיי זענען סתם נישט קיין גרויסע מכניסי-אורחים.

אזוי איז ער, געפלאגט פון גוים און געיאגט פון יודען, געקומען זוכען הילף נאך קאליש.

דערווייל בעת'ן ווייזען אין קאליש, האט ער זיך בעקענט מיט דער גרושה ז-פע, וועלכע האט אבער נישט געהאט איהרע פאפירען אין ארדנונג, מחמת עס זענען נישט געווען קיין „שלובנע" אקטען.

דער יונגערמאן האט זיך געווענדען צום קהלה-ראטמאן ה' אברהם שטיין און דער האט איהם גענעבען א בריף צום לאווניק העבער, וועגען דעם ענין צו ערלעדיגען.

לאווניק העבער האט זיך גענומען די זאך אדורכצופיהרען. פערשאפט פון ווארשאווער ראבי-נאט דעם נוסח פון צוריק מגייר זיין דעם יונגער-מאן און גלייכצייטיג געבראנגט אין ארדנונג די פאפירען פון דער פ"וי ז-פע.

ערלעדיגט אלע פארמאליטעטען אין דער סטאראסטע און וואיעוואדזטווע, האט דער היגער רב שליט"א צוריק מגייר געווען וולאדיסלאוו'ן אויף יהודה לייב און גלייכצייטיג מסדר קידושין געווען צווישען יונגען פאר.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, סעקס-שוואכע, ליכט און ראק, רענטגען-שטראהלען און קוואַרץ לאמפ, עלעקטרא-טעראפיע
בעטט אן און 12 ביז 3 נאכם, און פון 6 ביז 9 אין אוונ

ליכט און שאטען פון יודישען קיעוו.

(ענדע פון 3-טע זייט)

אזוי הערט עס זיך אויסלאזען צו זיין קאפ.

פון דער צווייטער זייט איז די עקאנאמישע לאגע פון דעם גרעסטען טייל יודען אין קיעוו אזא, אז קיין גוטס קאן מען וועגען איהר נישט זאגען, אפילו ביים בעסטען ווילען. קיעוו איז שטענדיג געווען א שטאדט. איצט איז קיעוו א גרויס דארף. דאס גאנצע עקאנאמישע לעבען פון קיעוו איז קאנצענטרירט אויף א פאר צענדליג קאאפעראטי-וען און נישט מעהר. קיין פאבריקען אדער ווער-שטאטען פון גרויסען פערנעהם זענען אין קיעוו נישטא. קיין רעגירונגס-אינסטיטוציעס, אזעלכע ווי אין מאסקווא, וואו טויזענדער זאלען געפינען אר-בייט אלס אנגעשטעלטע זענען אין קיעוו אויך נישטא. ממילא קומט אויס, אז דער גרעסטער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין קיעוו האט ני..ט וואס צו טון און פון וואנען צו לעבען.

האלט מען געקענט איצט פאהרען קיין אמע-ריקא, וואלטען אלע יודען פון קיעוו און פון אנדע-רע שטעדט אין אוקראינע איצט איבערגעוואנדערט. לאזט אבער קיין אמעריקא נישט אריין, און פאהר-רען ערגיץ אנדערש קען מען אויך נישט, ווייל פרי ארויסצופאהרען פון רוסלאנד, מוז מען איינ-צאהלען איבער צוויי הונדערט רובל פאר אן אויסלענדישען פאס. און צוויי הונדערט רובל אין קיעוו איז פונקט ווי צוויי מיליאן דאלאר אין א-מעריקא.

פון וואנען לעבען טאקע די יודען פון קיעוו? א גרויסע צאהל לעבען דערפון, וואס זיי בע-קומען פון צייט צו צייט שטיצע פון זייערע קרובים אין אמעריקא. עטליכע אמעריקאנער דאלאר ווע-נען אין קיעוו א גאנץ פערמעגען. אנדערע ווידער פראבירען זיך אריינכאפען אין דעם שטייגער פון לעבען אלס האנדעלסקער.

דער „ארט", מוז מען זאגען, שפילט א גרוי-סע ראלע אין דער ענטוויקלונג פון האנדווערקער צווישען די יודען. א דאנק דער מיטהילף פון „ארט" עקזיסטירט איצט אין קיעוו א יודישע לייה-קאסע, וואס פערמאגט זיבען טויזענד מיטגלידער. אלע געוועזענע לופט-מענשען און איצטיגע האנד-ווערקער. דורך דער דאזיגער לייה-קאסע העלפט זיי דער „ארט" מיט רויה-שטאפען און מיט די נויטיגע מאשינען. נעבענדיג זיי דורך דעם א מעג-ליכקייט זיך צוצופאסען צו די נייע פארמען פון לעבען און ווערען אזוי דעקלאסירטע עלעמענטען.

זיבען טויזענד האנדווערקער זענען אבער א גאנץ קליינע מינדערהייט אין דער אלגעמיינער צאהל יודען, וואס וואוינען איצט אין קיעוו. איז טאקע די לאגע פון יענע, וואס זענען נישט קיין האנדווערקער א זעהר שלעכטע. איניגע פון זיי האנדלען אין נאם און אנדערע זוכען זיך אלערליי פרנסות ביי צופע-ליגע ארבייט.

די ראטען-מאכט אין קיעוו, צי זי וויל, אדער נישט, מוז זיך רעכענען מיט דער גרויסער צאהל יודען, וואס הענגען אין דער לופטען. דערפאר טאַ-קע מערקט זיך אי קיעוו מעהר דער פריוואטער האנדעל ווי אין מאסקווא. נאך היינט צו טאג גע-פינען זיך אין קיעוו קליינע פריוואטע קרעמלעך, וואס עקזיסטירען פראנק און פריי אין דער צייט, ווען אין מאסקווא איז שוין קיין זכר פון אזעלכע קרעמלעך נישטא.

עס מוטשען זיך אין קיעוו די קארגע הונדערט דרייסיג טויזענד יודען, וואס וואוינען איצט דארטען, אבער דערפאר איז פאראן גוטע האפנונגען פאר דעם יונגען יודישען דור. די יו-דישע יוגענד אין קיעוו וואקסט א געזונדטע און אנ'ארבייטסזאמע, א קולטורעלע מיט מלאכות אין די הענד. מלאכות פעסטע, פראדוקטיווע וואס יע-נער, וואס קאן זיי, דארף נישט קיין מורא האבען פאר קיין שטורם-פעריאדען און קען בעשטעהען זיין שטערטעל צו יעדער צייט און אונטער אלע אומשטענדען...

ב. סמאלאר.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע-דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".
ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דעם דאטום פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארויסגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 10-טען יולי 1928

A. C. .7682

מיט דער אייגענער פרוי קאן מען קיין טויש אבמאך נישט שליסען.

———:0:———

.7683 מ. ל.

.7684. פסח פאטערמאן פון קילינסקי 35.

.7685. ח. איזשביצער

.7686. א לעזער פון בזשעזשינער.

וועגען אייערע ענינים ראפט איהר זיך פער-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערענענדיג די צייטונג.

A. B. 7687

נאך 6 חדשים איינגעצאלטען בייטראג קאן מען געניסען פון ארבייטסלאזע-רענטע.

———

.7688. א פריוואטבעאמטער גערריכטער לעזער לויט דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט פון 30 אפריל 1927 איז פעסטגעשטעלט געווארען פאר פראטעסטירען וועקסלען פאלגענדער אפצאל:

אויב די וועקסעל סומע איבערשטייגט נישט 100 זל. בעטרעפט דער אפצאל 2 זל.

ביי א סומע פון 100 ביז 300 — 2,50 זל.

„ „ „ „ 300 „ 400 — 4 „

„ „ „ „ 400 „ 600 — 5 „

„ „ „ „ 600 „ 1000— 7 „

„ „ „ „ 1 טויזענט—5000 10 „

„ „ „ „ 5000—10 טויזענט— 15 „

א חוץ דעם דערמאנטען אייגענטליכען אפ-צאל ווערט נאך גענומען סטעמפעל שטייער. די געריכטען אדער די פאסט-אמטען האבען דאס רעכט צו נעמען פאר דורכפיהרען די פראטעסט-פארמא-ליטעטען אנ'אפצאל אין דער הויך וויפיל ס'בע-טרעפט צוזאמען דער אפצאל פאר'ן פראטעסט און סטעמפעל-שטייער ביי די רעיענטען.

דער אמט אדער רעיענט, וועלכער פיהרט אדורך די פראטעסט-פארמאליטעטען האט דאס רעכט צו פאדערן דעם אפצאל פאראויס.

וויבאלד דער אויסשטעלער קויפט אויס דעם וועקסעל פאר'ן פראטעסט, מוז ער בעצאהלען נאר א העלפט פון געזעצליכע אפצאל.

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

(ראמאן).

51)

— איך בעט דיך זעהר — האט האררי מיט א טרויעריגען שמייכעל א זאג געטון — בעמיה זיך נישט צו שילדערן, וואס איך שטעל מיט זיך פאר. איך בין אזא, ווי גאט האט מיך בעשאפען, און מעהר גארנישט! מיר מוזען זיך שיידען, און איך טאר דא לענגער א מינוט נישט פערבלייבען.

— וואס הייסט? איך זאל דיך אפילו צום אגואל נישט בעגלייטען?

— ניין, א געזעגעניש ביי די טירלעך פון א וואגאן איז זעהר א פיינליכער ענין, און איך וויל זיך בעסער מיט דיר דא אויפ'ן ארט געזעגענען. בלייב דו בעסער אין בעט, וואס ענטהאלט נאך די ווארימקייט פון דיין קערפער, און שלאף צוריק איין, אויב דו קאנסט!

האררי האט ווידער א שמייכעל געטון און צוגעגעבען:

— אויב דו מוזט דווקא האבען א טרייסט, טא טראכט, אז אלץ, וואס איך האב דיר געזאגט איז בלויז א שלעכטער חלום, און אז איך וועל שטענדיג פערבלייבען לע'ם דיר.

ער האט זיך איינגעבויגט צו איהר שמעקענ-דיג גפלעכטער אין לאנג און צארט געהאלט זיין פרעכטיגע געליבטע, וועלכע ער וועט אפשר שוין מעהר קיינמאל נישט זעהן.

דערנאך איז ער ארויס.

צוויי חדשים איז געווען פולשטענדיג גענוג ער זאל צוטרענצלען זיין גאנץ פערמעגען.

די דאזיגע צוויי חדשים איז ער אבער גע-ווען דער קעניג פון ניצצא, און געהערשט מיט די שענסטע ראפינירטסטע פרויען פון דער שטאט.

———

דער קארנאוואל האט זיך געענדיגט.

ניצצא איז ביסלעכווייז פוסט געווארען.

מיט עטליכע וואכען צוריק פלעגען די באהן נען מיטברענגען מיט זיך אהן א שיער געסט; איצט אבער זענען זיי אנגעקומען כמעט לעערע צוגען.

פערקעהרט, פון ניצצא איז מען אוועקגעפאה-רען מאסענווייז. מען האט ממש מיט טעג פריהער געמוזט בעשטעלען בילעטען אויף אוועקצופאהרען.

ראבערט'ן האט דער פערגאנגענער סעזאן געבראכט ריזיגע רוחים. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז ער האט שוין ביים שפילען נישט גע-דארפט אנקומען צו שווינדלעריי.

זיינע געלדער האבען איהם דערלויבט א לאנ-גע צייט צו פערשפילען, כדי צו דערווארטען זיך אויף יענע גליקליכע מינוטען, ווען ער פלעגט אפ-נעהמען מיטאמאל דעם קרן מיט א צולאג פון א גרויסען עודף.

אין די פערשידענע קלובען, וואו ער איז געווען אנגענומען האט ראבערט אימפאנירט מיט זיין זעלטענער קאלטבלוטיגקייט און דזשענטלמע-נישקייט אין דער האלטונג.

אויף די שפאצירען און אין קאזינא האט סא-לאמעא געמאכט דעם איינדרוק פון אנ'אריסטאקרא-טישער וועלט-דאמע. פון אלע זייטען האט מען זיך מיט איהר ענטציקט, און געקעכעלט מיט ענטו-זיאסטישע קאמפלימענטען.

אויף די בלומען-פייערונגען האט זי זיך אויסגעטיילט מיט איהר שיק און עלעגאנץ, און עס פלעגט איהר אפט אויסקומען אינטערצוהערען, ווי די פרומיגע מענשען האבען גערעדט פון דער שענקייט אין פרישקייט פון די „רייכע אמעריקאנער".

ראבערט און סאלאמעא האבען דא בעשלאסען צו פערבלייבען ביז סאמע פריהלינג, ווען מ'וועט קאנען פאהרען קיין פאריז.

— מיר וועלען דא פערבלייבען, — האט ראָ-בערט דערקלערט — איצט הויבט זיך דא פונקט אן א הערליכע צייט. אלע ענטלויפען איצט פון דאנען בעת די שטאט באדט זיך אין בלומען. מיר וועלען נישט נאכגעהן די קאפריזען פון די אלע משוגעים, וואס ווילען זיך דווקא שטיפען צווישען המון. אין דער שטיל, אין איינזאמקייט כמעט, וועט אונז דא גוט זיין צוזאמען. מיר וועלען זיך גאר אנדערש פיהלען אין אונזער ליבע אין דער אינטימער אט-מאספער פון אליין זיין!

און אזוי טאקי פלעגען זיי פערברענגען די זוניגע טעג אין פרעכטיגע שפאצירען אויפ'ן ברעג-ים, אין ווייטען, אין טרוימערישען אפרוהען אונ-טער די אליוועז און פאמעראנצען-בוימער, אין דער אטמאספער, וואס איז געווען אדורכגעזאפט מיט די ריחות פון רויזען און פיאלקעס.

אין דערזעלבער צייט, וואס די פערליבטע האבען פערבראכט זייערע טעג אין רוה און גליק, איז פאמעליך צוגעגאנגען די אויספארשונג וועגען דעם מארד אויף דער וואגזאל גאס.

איצט, בעת דער סעזאן האט זיך געענדיגט, האט מען אויפסניי ארויפגעבראכט אויפ'ן טיש דעם ענין.

אין דער צייט פון קארנאוואל איז עס געווען אומבעקוועם צו מאכען א גרויסען סקאנדאל וועגען דעם מארד, כדי די געסט זאלען זיך נישט איבערשרעקען, און אנהויבען טענה'ן, אז אין ניצ-צא זענען דא מערדער.

אויף א געהיימען אופן האט מען געפאלמעסט סעכיל'ן, און אזוי ארום איז מען דערגאנגען, אז מען האט זי דערווארגען.

עס איז אויך פערנאטירט געווארען דער פאל, אז ס'איז פלוצים פערשוואונדען דער יונגערמאן, וועלכער האט זיך אנגעגעבען אלס מארק דע-ראק-לאן, וועלכער האט געוואוינט אין א משפחה-פענסיאנאט.

דאס פערשווינדען פון מארק דע-ראקלאנען האט מען אויסגעטייטשט, אז עס האט א שייכות מיט'ן מארד אויף דער וואגזאל-גאס.

ביידע זאכען זענען דאך געשעהן אין איין נאכט.

קודם האט מען חושד געווען, אז מארק דע-ראקלאן מוז עס זיין דער געזוכטער מערדער, נאר דערנאך, אז מ'האט בעוויזען דעם טויטען קער-פער דעם אינהאבער פון פענסיאנאט, האט יענער אין איהם דערקענט זיין פערשוואונדענעם קווארטיראנט.

הייסט עס, אלזא, אז די פרוי מיט די קורץ-געשוירענע האהר, און מארק דע-ראקלאן זענען געווען איינע און דיזעלבע פערזאן.

מ'האט אנגעהויבען צו ארעסטירען פערשי-דענע פערדעכטיגע אינדיווידואומס. מען האט זיי אבער, צוליב'ן מאנגעל אין בעווייזען געמוזט ארויס-לאזען.

פאליציי איז געקומען צום אויספיר, אז דא האט מען צו טון מיט א געהיימע דראמע צו וועל-כער פראפעסיאנעלע באנדיטען האבען קיין שייכות נישט.

(פארזעצונג פאלגט)

די „גאוני ישראל“ איז א גאנץ נייער אויפלאגע

איז צו בעקומען אין אדמינ. „נייער פאלקסבלאט“ צום פרייז פון 60 גראשען.

Zgubiono 2 kwity inkasowe

wydane przez **Bank Zw. Spółek Zarobk.** na nazwisko J. Lewi Nr. 1963 z 13/6 na 7 weksli na ogólną sumę zł. 1326.90 i Nr. 4018 z 27/6 na 8 weksli na ogólną sumą zł. 1961,50. Kwity te niniejszem unieważniam. **J. J. Lewi,** Łódź, Sienkiewicza 22. 418

אכטונג! ס'איז אנגעקומען א גרויסער טראנספארט

ווענטילאטארען

פון פערש. פירמעס און מאסען פאר פאבריקען, וואוינונגען און ביוראס א.ז.וו. צו פאבריקס-פרייזען עמפפעהלט

Skład Elektrotechniczny I. HUPPERT

Łódź, Zawadzka 10, tel. 42-41.

שטענדיג אויף לאגער זעממטליכע עלעקטרישע ארטיקלען אין א גרויסען אויסוואהל. 151

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63.
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	11-9 3-4½
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערוועז און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12½—1½
ד"ר עליאסבערג	כירורגיש-קראנקה.	3—1
ד"ר בערנסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויך טערלאגע—וויזיטען אין שטאט.— אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ד"ר לאזשינסקי סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	6—3 1—10

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאסטען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטיג זונטאג.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 08-31

היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער- און מונד-קראנקה. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראה-לונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. עהמט אן פון 9—7 אווענד. צו ביליגע פרייזען.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וענערישע קראנקה. ... [illegible]

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 72-14
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פיעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכמ. און דערהיים פון 5—6

פרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פרייז 2 זל.

רעכטס-קאנסולטענטען - ביורא

„פאראדא“ - „PORADA“

10 פיעטריקאווער 10

אונטער לייטונג פון א לאנגיעדריגען און רוטינירטען גריכטס-סעקרעטאר שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאגעזולס און ואפעו-פיעסעניעס. אינפארמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. 558

ווארנונג!

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד-בעטען, מאך איך בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז די עכט-פאטענטירטע

בעטען

זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ מארקע

PALMA-PATENT

פארזיכערע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.
— צו בעקומען איז אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעבעל מאכ, אויף רעדלעך.

מאטראצען געבעטע, שעזלאנגען, קאוטשוקעס און קאנאדיאנקעס.

קאוטשוקעס און טאפטשאנעס.

בעט. בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל.. פאלאוע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפאראטורען.

הערט! לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. רעעלל!

נור 1 רעקלאמע-חודש!

איך מאך דערמיט בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז נאך א גרינד-ליכען רעמאנט, האב איך ביי מיין קינסטלעריש-פאטאגראפישען אטעליר ערעפענט

א ספעציעלען פארטרעטען-אנשטאלט,

וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט די שענסטע פארטרעטען לויט דער נייעסטער פאטא-טעכניק צו שטוינענד ביליגע פרייזען:

א פארטרעט 40 X 30 מיט פאספארטו און ראהם נור 13.50 זל.
„ „ „ 40 X 50 „ „ „ „ 20.— „

די אויפנאהמען צו פארטרעטען ווערען געמאכט גענצליך אומזיסט.
נוצט אויס די געלעגענהייט! מיט אכטונג

קונסט-פאטאגראפישער און פארטרעטען-אטעליער

„PARISIEN“ wł. H. Sroka

Łódź, Brzezińska 69. צופאהר מיט'ן טראמוואי נומ' 1.

צו וואס זאלט איהר ליידען פונ'ם שווייס פון פיס!

וואס די הויט קריכט אפ און עס מאכט ראנעס און פון שלעכטען ריח, וואס קיין מענש קאן נעבען אייך נישט שטעהען, אז פאר א פאר גראשען קענט איהר דאס אלעס בעזייטיגען נאר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פראשעק ראדיקאל, וועלכעס פערהיט אויך דאס לעדער פון פלאצען. — אויך א גוט מיטעל צו וואנצען און אויך צו אלע פערשידענע ווערים, גאראנטירט אויף א גאנצען זומער, צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער נאלדבערג, פיעטריקאווער 21. 304

השבת אבדה.

פאהרענדיג נעכטען 7 פריה פון אנדזשעיעוו האב איך פערגעסען א טלית אין וואגאן. דער עהרליכער פינ-דער ווערט געבעטען אפ-צוגעבען אין לאדז צע-געלניאנא 29 ביי נארדמאן.

עס איז געפונען געווארען איין וועקסעל 100 זלאטים אויסשטעלער ס. ברייטשטיין ארדרע ר. ברייטשטיין. אפ-צונעמען געגען אנאנס-קאס-טען פאנסקא 58 און געוועלב

Zgubiłem protest na zł. 40.— wystawiony dnia 6.12. 27 r. płatny 6.3. 1928 r. wystawca A. Szwarcberg na zlecenie R. Fliker ul.Zgierska 37/39 Protest niniejszy unieważnia się. Zwrócić takowy do D. Łajba, Zgierska 9

פרויען

נוצט אויס די געלעגענהייט עס ווערען אנגענומען צו מאכען פאלקעס מיט פאריזער שרינדען מיט 25% ביליגער נאר דעם חודש קאנסטאנטינער 15, ביי פרוי צוקער.

א מעבלירט

צימער

פאר צוויי יונגעלייט אדער פריילינס צו פערדינגען צו ערפאהרען פראנ-ציסקאנער 17, אין האלץ-פלאץ.

א יונגעל

ווערט געזוכט

צו מעלדען זיך אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט“.

Dr. med.

L. Pikielny

אורלאלאג
ספעציאל-ארצט פאר
אויערן, האלז- און נאז-
קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

נעהמט אן פון 4—7 אין אווענד

מיר טוישען אלטע

לעדערנע רימען

אויף נייע :—: אין פון :—: קאמעל-האר

„Restechnika“

Cegielniana 47, tel. 70-81.

צוריקגעקעהרט

Dr. med. P. LANGBARD

Zawadzka 10, tel. 6-30

הויט- און וענערישע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 8 ביז 1 א זייגער און פון 5 ביז 8 אוו.
פאר דאמען פון 5 ביז 6 נאכמיטאג.

די געעהרטע פינדער,

וועלכע האבען פרייטאג געפונען וועקסלען מיט א לאמ-בארד-קוויט און פאפירען ווערען געבעטען צו קומען היינט פון 12 ביז 3 א זייגער נאכמיטאג אויף פאלודניאווא 31 צו ה' משיכי.
— דיסקרעציע געזיכערט. —

אויף ראטעס!!!

אויבער-העמדער

און נאכט-העמדער

פון פאפעלין, זעפיר און אנדערע שטאפען צו בעקומען אין דער ערשטקלאסיגער פראצאווניע פון

J. WOROBIEJCZYK

41. KILIŃSKIEGO 41.

שפארט געלד!

קויפט

שירמס, שטעקענס

נור אין דער ווערקשטעל פון

ס. פייגענבוים, נארוטאוויטשא 19

ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראל.

אכטונג! עס ווערען אנגענומען אלערליי רעפאראטורען און דעקונג.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאנמאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 און 1—2
ד"ר חיינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-בעהאנדלונג, בעלאמבירונגען, קראנען, פאסטען א. א. וו.
בעי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכליכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע ערזעליכע בעהאנדלונגען. א קורס פאר שטאמלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט

ארל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפאלטע
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—10 . . . . 15— . . . . . 7 .
פאר א מיליטער-שורה: פאר דער שפאלטע 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד מיט 30 פראצ. טייערער.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.